

Antwerpishu Awifes.

59. *gada=gahjums.*

Alt. 12.

Treshdeenā, 19. (31.) Merzā.

1880.

Nebaktora adresa: Pastor J. Weide, zu Neuhausen pr. Hasenpoth, Kurland. — Ekspedīzija Besthorn f. grahmatu-bohde Jelgawā.

Rahdītājs: Klaījas ležības par "Baltijas Semkohpi" un wina redakto r īgu. No eelschjeinehm. No ahrjemeinh. Wissjaunalahs finas. Semkohpibā un jaimezība. Negībius v. Sokolowitscha eestahde im Bez-Sahtu semkohpibās-kohla Karich pret brandwihmu. Mars. Drupas un druskas. Mihlla. Stohlas-beedris. Labibas- un pretschu-tīrgus. Linu zena. Naudas-papīru zena. Atbildes. Sludināshanas.

Alaijas leezibas par „Baltijas Semkohpi“ un
wina redaktora fgu.

Zeen. laftajeem buhs finams, ka no wifteem Baltijas Latweeschu un Wahzu laikraksteem „Balt. Sem.” tilai ar weenu-weenigu dsihwoja meerā — prohti ar „Balſi”; zitus laikrakstus un wiak redaktorūs „Balt. Sem.” ir apkehrsijis nesin kā; bet pee „Balſs” efoht „lisch-LEDAMS” un „glaimodAMS” pēspēdees, un labprahrt redsejis, ka „Balſi” un „Balt. Sem.” stahda blakam. Bet nu tas tā wairē naw. „Balt. Sem.” bija par Jelgawas 19. Februara ūhehku programu tahdā wihsē spredis, ka „Balſs” tureja par waijadfigu, wiham nopeetni atbildeht.

Beidsöht „Balt. Semkohpi“ pavisam atraididama „Balss“ ir sawā fch. g. 16. nummurā nolikusi fcho kaijo leezibu: „Baltijas Semkohpim, kā pastīstams, gruhti nahkahs pee leetas turetees un leetiski rakstiht. Tadehl wiaam jagrabbstahs pee fcha un ta, kas pee leetas nemas neder; bet jo mihtaki winam ir spehzigi wahrdi jeb personiskas aiskerschanas. Sawai dabai ustizigs palikdams, winsch arī nemas nerauga aissbildinates tadehl, kā winsch ne-ustizibu pret Keisara-deenas swineschani Zelgawā zehlis, rakstidams no „pagastu reprezentantu, firmu Latweeschu vihru un dedsigu patriotu ahrā raidishanas“. Turpretim wiaam raudadama balsi gauschi suhdsahs, kā wiaam tad usbruhkstam, kad winam jau no zitas puses gruhti klahjotees. Pētam winsch dohd gaifchi sapraast, kā pret winu rakstidami mehs talkā eimam neween wina, bet Latweeschu tautas pretinekeem. Vahr tah-deem raksteem nemas nebrīhnamees. Jo mehs efam eeraduschi no Baltijas Semkohpja tahdu walodu dīrdeht, it kā winsch us sawu patriotismu buhtu dabujis patentu, it kā winsch buhtu tas weenigais tautas strahdneeks un aissahwetajs. Mehs tik winu gribetum waizaht, waj beidsamōs gadōs ir kahda nedela pagahjuši, kur winsch nebuhtu pluhzees waj ar Rīhgas Lapu, waj ar Baltijas Wehstnesi, ar Latweeschu Tautas Beedri, Latweeschu Awisehm, Leepajas Pastineku, ar Wahzu awisehm un ar deewšin ko wehl nē? Tadehl winam itin lehti nahkahs teikt abās reisās, kad winam isteizahm kahdas pahrmeschanas, kā wina eenaidnikeem palihgā nahkam. Un ja warbuht winam kahda brīhwnedelo buhtu bijusi, tad pehz eerastahs metodes buhtu mums pahmetis, kā konkurenzes dehl winam pretojamees. Tā nu nekā neware-jahm išbehgt wina apwainošchanahm.

Teeſcham flawejami faroſchanas eerohſchi!

Sawās behdās Baltijas Semlohpis tif aismirfis, kā winsch tas
pirmais ir bijis, kas Balsei usbruzis, ar nepeeklahjigeem wahrdeem
aisnaemdams Balfs korespondentu. Un tħis korespondents nekħadha
żita taunuma nebija padarijis, kā tif spreidis par dascheem weesibas
wakara dasibneeleem, kā wini leelaku zeenischanu parahdijschi Wahzu
walodai, nekkà teħwa- un maħteş-walodai.

Kā Baltijas Semkohpis spehls ar wahrdū „denunziažīja”, to winam peedohdam, jo šīs wahrds winam lohti pēc fīrs pēc-audīs, — ir, tā fakloht, wina wahjiba, jeb wina spehks. Kā latīs uš leetu skatahs.

Täpat ari paavifam muhſu meeru ne-istrauze Baltijas Semikohpis, fawus lafitajus usaizinadams, lai mums iſfaka fawu dſili fajusto noſchehloſchanu. Latweefchu tauta ſinahs par latra darbeem taisnu ſpreedumu doht, un ari ſinahs, ka noopeetnee wahrdi uſ Baltijas Semikohpi nawa bes eemesla runati. Mehs no ſirds tik wehlamees, ka

winsch tohs eewe hrotu un laboto hys. Jo teescham nepazeeschama ir palikusi ta nepeellahjigà waloda, fo winsch eewedis Latweeschu ralst-neezibà, tahs personifikahs aiskerfchanas unaimoschanas, kas ir wina kara-erohtschi. Winsch tadehk lai nelaunojahs, ka mehs walodâs ar winu wairs ne-eelaidisimees, kamehr winsch nebuhs mahzijees peeklah-jigaku walodu runa ht. Mums dauids nopeetnaks usdewums, nela ar winu strihdetees. Kà wina agrakahs lischkeschanas un glaimoschanas ar pazeetibu efam panefuschi, tà ari sinafim wina launeem wahrdeem muguru greest."

Scho „klaijo leezibu“ eeweħrodama „Rig. Ztg.“ pеesihmē, ka wareja jau noredseht, ka tā notiks. Baltijas Semkohpis eeraugohht Latveesħu tautas prahta un fids issgħiħib u fklendesħanā, goħda-wihru goħda aiskersħanā un fawa paċċha usslawesħanā. Ko gan sinohħt no peeklahjibas tabda awise, kuras redaktors gan peenemoħt to wahrdi Theodor Roland's, gan rakstoh apakħi fawa paċċha wahrdi G. Mater's (tagad Materi Juris); jo kā Roland's — winsħi usslawesħoħt Materi un wina awisi, — un kā Mater's — winsħi pajexloħt Th. Roland'a kgu debefis. Tā p. p. fawu żelosħanu żaur Kursemi aprak-stidams, Th. Roland's peeminejjs Kasdangas flohiu, un fazzijis, ka no fchihs fokħlas esħiħt isnahkuluxi daschi kreetni wihri, kā G. Mater'a kgs — Balt. Sem. redaktors u. t. pr. Beidsoħt „Rig. Ztg.“ faka: „Tā tad nu Balt. Sem. starp Latveesħu laikrafsteem stahw kā ween-tulis un fwyabads. Tagad winsħi war fawu tauti skoq apklexi sħanħas darbu bes kaunesħanahs taħla kwest u wiċċahm. — Iżi ilgi winu Latveesħu tauta weħi ja zebi? Ieb waj jau now tā, ka waix neżeejf, bet tikai toħp ustureħts żaur kahdeem skunstigeem liħdsekkem? — Wina mahjoklis ir Latveesħu beedribas namā.“ — Scho beidSAMO teikumu, kā „Balt. Sem“. mahjoklis „Latw. beedribas namā“, eeweħ-rodams, Nihgas Latveesħu beedribas preeħschneeks, K. Kalnina kgs, pеesuħtija „Rig. Ztg.“ redakzjai scho isskaidrojumu:

„Bseenihts redaftora fgs!

Rīhgas awīses wakarejā nummūrā atrohnamā raksta „Baltijas Semkohpis” beidsamā teikumā Juhš, ja es Juhš rīktigi saprohtu, gan efekt gribējuschi līkt no prast, ka Rīhgas Latveesħu beedriba pa-balsta „Balt. Sem.” wina zenteenōs, un weizina wina usselschanu. Kad fchihis dohmas ir pawifam maldigas, tad es Juhš zaur fcho luhsu, issludināht Juhsu awīse, ka fcheijenes Latveesħu beedribai now ar Baltijas Semkohpi, un ihpaschi ar wina redaktoru nekahdas kohpigas intreses, ka Juhš to ari wareet noskahrst no pehdejā laikā „Baltijas Semkohpi” lafamahm naidigahm usbrukahm Rīhgas Latw. beedribas preekschnezzibai un winas teatera komisijai.

Augſti zeenidams u. t. pr.

Rihgas Wahzu awise pee tam pesishmē, ka tas, ka „Baltijas Semkohpjā“ administrācija atrohnahs Latweeschu beedribas namā, efoht daudzskārt bijis par eemeslu dohmahm, ka tas stahwoht fakārā ar Latweeschu beedribu. —

Kaut ari mehs no sawas puses ne azumirkli ne-efam fchaubiju-schees, ka Rihg. Latw. beedriba, kas stahw apaksh nopeetnu wihru wadischanas, un Balt. Sem. newar strahdahrt pee kohpigeem zenteneem, tad tomehr ne wis ween Balt. Sem. mahjokla dehl beedribas namā, bet ari tamdeht, ka Balt. Sem. redaktora lgs bij eewehelehts par rafstu-wedeju pee Latweeschu wispahrigeem dseendaschanas-fwehtkeem, kas ir — ta fakoh — Rihg. Latw. beedribas behrns, dasch labs wareja nahkt pee tahdahm dohmahm, pee kahdahm „Rig. Ztg.“ ari teefcham ir nahkusi. Beedribas preelschneeka lga „isslaidrojums“ isflihdina tahdas nepareisfas dohmas, un leezina, ka zitada garā un zitadeem eerohtscheem jastrahdā — nekā Balt. Sem. strahdadams strahdā.

Minetais „isskaidrojums“ ir wehrā leekams, un wedihs daschu pee zitada spreeduma par Latv. beedribu, — bet ari par Baltijas Sem-
lohpī. — Kad zeen. lasitajeem šo rakstu pasneidsam, tad to tee-
ſcham ne-efam darijuſchi ar preezigu prahtu. it kā gribetum ſihmeht
us to, ka Balt. Sem. tagad ſtahw iſſtumts un atſtumts no Latweeſchu
un zitu laikraſteem, un ari no ſchihš eeweheſrojamahs puſes tautā, bet
efam to darijuſchi lohti noschehlodami, ka ſchinī laikā wehl rohnahs
awise, kas ſewim ir iſſpelniuſees ta hdu „ſlatiju leezibu“.

No effchjemehm.

Keisariska pateiziba. „Wald. Wehstnesis“ issitudina no
8. Merza schahdu Wisaugstako raksiu eekschleetu ministerim:

Wisspehzigajam Deewam patizis, Man likt peedishwoht diwi-desmit peekto reissi to deenu, kura Es eenehmu Sawu tehwu trohni. Gad u-sintena zetorkschna laikä Man par ihstu preeku parahdija wifas walstë lauschu schkiras neschaubigu padewibu un palihdseja weizinahrt tohs sohlus, kuras Es spehris tehwijai par labu.

Stiprā, sīfnigā saite, kas jau gadu-simtenus pastahw starp Kreewu tautu un trohni, ir tagad, kur pagahjuschi Manas waldischa-nas diwidesmit peezi gadi, parahdijusees ar ihpašchu spehku un ween-prahhtibu wifā plaschā Kreewu walsti. Preeskch Monis jo swarigā 19. Februari ir warenā, flawenahm tradizijahm ustizigā Kreewu muischneeziba parahdijuſi no jauna fawu padewibū Keisaram un teh-wijai, kahdu ſchi augstača eedſhwotaju kahrtā pastahwigi ir parah-dijuſi walstij, un ar kahdu ta ir atbildejuſi us katru waldibas usaizi-naschanu. Muischneeku ſapulzes, gubernu- un aprinku-semſtibū, kā ari pilſehtu eestahdes, priwatas beedribas un priwat-personas, un ne masakā ſkaitā ſemneeku kahrtā, ir raudſijuschi israhdiht wiſſiſfnigakā un gaischakā wihsē ſawas padewibas juhtas, dohdami dahuwanas preeskch labdarigeem mehrkeem us 19. Februari. Schai ſinā ir wi-sas kahrtas, eestahdes un priwat-personas bes tautibas un tizibas iſſchirkſhanas parahdijuschas weenprahhtibu, kas Man ir ſifniga ap-meerinaſchanā pee gruhtajeem darbeem preeskch tautu labklahſchanahs, kas Man ustizetas.

Zums, kā eekschleetu ministerim, kuram wiſpirīs ir padohtas muſchneezibas, ſemſtibas, pilſchtu- un ſemneeku eestahdes, Es pa- wehlu, ſchihm eestahdehm un beedribahm iſſaziht Manu firſnigu pa- teizibu par padewibas juhtu apleezinachanu un par paſneegtajhahm dahanahm. Sirſnigi pateizohs ari privat-personahm, kas Man aijgrahboschā wiſſe veefubtijufchas ſawas wehleſchanas un juhtas.

Lai tas Wifuspehzigais simtkahrtigi aplaimo wifus Manus us-
tizigohs pawalstneekus par winu firfnigajahm wehleschanahm un winu
labajieem darheem!

Originals ir parakstīti no Keisara Majestetes pascha Wissarion-
stakabs rokās:

Behterburaâ, 8. Mierzâ 1880.

No Pehterburgas. Lihds ar agru rihtu 19. Februari pilsehta tehpahs svehtku issklatā. Pee namu un eelu suhreem, balkoneem un durvihm plewinajahs karogi. Bosnizas pulksteni swanija, saldati, ofizeeri un generali, svehtku mundeerindö, un laudis dewahs baru-bareem us Keisara pili. Pirmo weetu pee balkona eenehma generali un ofizeeri, ohtro gwardijas korpusa musikanti, tad saldati, un ais teem nepahrredsami lauschu bari. Tuwumā buhdamo namu balkoni, lohgi un jumti bij lauschu pilni, jo gribēja schodeen sawu mihtoto semes-tehwu redseht un sveixinoht.

Tik lihds kā Jhsaka-basnizas pulkstens 10. stundu eeswanija, tad Trohna-mantineeks parahdijahs us balkona un apfauza fauschu trohksni. Vehz mas minutehm isnahža Keisars lihds ar fowu augsto samiliju. Tik lihds Keisars us balkona parahdijahs, tad muškanti spebleja Kreevu tautas luhgschanu: „Deewš, fargi Keisaru!” un wifa publika zepures nonehmuši dseedaja lihds. Vehz beigtas dseefmas Keisars nonehma zepuri un vateizigi pret publiku vasklanijahs; us ko laudis, zepures gaisa wehzinadami, atbildeja ar „urā-faukschanu”. Tad spebleja wehl gitus muškas-gabalus, un waixak reisas: „Deewš, fargi Keisaru!” Muškantu taures, urā-faukschanas, basnizas pulkstenu flanas un leelgabalu rubgschana weenodamees weenojahs, it kā gribetu scho preelfch Kreevijas tik swarigo un dahrgo deenu wiſai vafausei pauehſtīt, un pawalstneku ſirdis likt nemirſtam uatspihdumu. Beidsoht Keisars atwadijahs un eegahja pilī, pawadihts no „urā-faukscha-nam”.

Wakarā bij warena „iluminacija“ un apugunošchanu, tā ka wiss
gaiss un mahloni tapa apsvīhdeti no skuntīgām ugunim.

Mihlee lañtaji, ne-aismirfisim ari mehs to augsto debefu Tehwu
peesault par sawu firsnigi mihtoto Semes-tehwu, fajidami: „Deews,
fargi Neisaru!“ Rabds qwardijas saldots.

Rahds qwardijas saldats.

— „Wald Wehstnesis“ iſſludina ſchahdas ſinas par Keiſarenes Majestetes weſelibu no 5.—11. Merzam: „Iſgahjuſchā nedelā Keiſarenes Majestetes weſelibas ſinā nebij nomanama nekahda laboschahnahs. Wifas ſlimibas ſchmes peeturejahs zeeti tai paſchā mehrā, kā lihds ſchim. Spehli druzia mafinajuschees.“

— „Wald. Webstneß“ sino, ka Wahzijas keisara dsimfchanas-deenā, 10. Meržā, semas-pili tikusi iſtrīkota svehtku-maltite. Keisara Majestete issauzis weselibu keisaram Wilhelmar, un runajis pē tam schahdus wahrdus: „Keisara un Lehnina majestete Wilhelms, kura dsimfchanas-deenu Mehs schodeen swinam, ir Man parahdijis no jauna fawu draudſigo prahtu, Man us manu 25.-gadu trohna-eenemfchanas deenu pefuhtidams diwi rakstus: weenu no waldibas puses, kura iſſludinaschanu Es steidsohs pawehleht, un ohtru — priwatū. Schai rakstā iſſazitahs juhtas un wehleschanas Mani dſili aſgrahba. Ari Es zeru un pakaujohs ar drohſchibu, ka ta draudſiba ustureſees un ſtiprinafees, kas jau wairak nekā gadu-simteni pastahw starp-abahm muhsu tautahm — fawstarwigai labklahſchanai par labu.“ — Tai paſchā deenā ſapulzejuſees ari Wahzu kolonija us svehtku-mee-laſtu. Wahzijas fuhtnis issauzis weselibu Kreewu Keisaram; Wahzu konsulis Weber's turejis firſnigu runu. Abas runas tikufchas apſweiktaſ ar leelu preeku. Šapulze bijusi ſtipri apmelleta; dalibneelu prahti lohti libqsmi.

Jelgawa. Visā Kreewu walsti bijuschi Februara mehnesi pavisam 1692 uguns-grehki; skahde zaur tam padarita par 1 milj. 643 tuhkf. 175 rubleem. Kursemē dedsis 9 reisas, ar skahdi no 32 tuhkf. 140 rubl.; Vidsemē 8 reisas, ar skahdi no 2450 rubleem.

No Bauskas. Zik atminohs, tad wehl ne us weeneem svehtkeem ta netaisijahs, ka us muhsu Augsta Kunga un Keisara 25-gadu waldischanas-swehtkeem 19. Februari. Svehtki sahkahs ar deewkal-poschanu 1/212ds pušdeena — jauki ispuschkat Deewa-namā. Deewkal-poschanu paziloja 4-balsiga, ar musiku pawadita dseedaschana. Svehtku swinetaju bija tik dauds, ka tik pusei bija ruhmes basnizā; ohtrai pusei waijadseja ahra stahweht. — Buszel 4ds pehz pušdeena sahkahs gohda-meelastis, pee kura peedalijahs — bes Latweescheem — Bauskas zeen. pilskungs, draudses mahzitajs, weetigais polizmeisteris, aprinka-skohlas inspektors un wehl ziti fungi. Kad pilskungs bija Augstai Keisara Majestetei laimes-wehleschanas issauzis, tapa us Pehterburgu pee ministeru-komitejas preekschneeka, Walujew'ak., telegrafeerechts, un luhgts, Iai Bauskas apgabala Latweeschu firfnigo laimes-wehleschanu un padewibu noliktu Augstajam Semes-tehwam pee kahjahm. — Wehl tapa augstas laimes issaultas Kursemes zeen. gubernatoram, Bauskas pilskungam, draudses mahzitajam, weetigai polizejai, skohlahm, Latwijai, svehtku isrihkotajeem un wehl ziteem. Beidscht teefas-sinafchanu students, J. Reinisz'a kgs is Maslawas, issauza „isnihkchanu nihilismam Kreewijā“. Pehz pulksten 7eem sahkahs balle ar dseedaschana un svehtku-runu. Us skatuves bija jaulā transparentā lasams „A II.“, ar krohni, un apakschā: „Deews, fargi Keisaru!“ R. kgs svehtku-runā norahdijs us muhsu Augsta Keisara nopolneem preeksch wifem walsts eedsihwotajeem, ihpaschi preeksch tahs semakahs lauschu skirkas; tad peemineja, ko muhsu Augstais Keisars ari preeksch Bulgareem, Serbeem u. t. j. pr. darijis, un usaizingoja pehdigi — par to ruhpetees un gahdah, ka tahs Kreewijā eeheetufchahs fliftahs mahzibas pee mums ne-atrastu augligu semi. Runatajs peemineja, ka tas zaur kreetnu, ar deewabihjafchanu faweenotu mahzibu un pareisu audiniaschanu isdoramē. Ta muhs usturehs riktičā zelā — tillab familijs, ka walsts fadsihwē; ta mahzihis wezakus gohdah un waldischanai paklaaufht; ta skubinahs par tehwiju un Semes-tehwu neween fawu mantu nodoht, bet, ja waijadfigs, ari dsihwibu upureht. Pehz beigtas runas wiſi svehtku weesi dseedaja: „Deews, fargi Keisaru!“ Lai schi no miljoneem un miljoneem firfnigi skandinatā Kreewu tau-tas un walsts pawalstneeku luhgschana atiskanetu neween wiſā leelā Kreewijā, bet ari augstās debesis! — Ta ir muhsu wehleschanahs preeksch Scheblīgā Semes-tehwa!

No Dohbeles. Schi gada 28. Jonvarī notika Dohbeles Poh-laiu-mahjās schahds behdigs atgadījums: Kahds 19 gadus wezs puijs, gan laikam gribedams swirbulus schaut, pistoli ušwilzis un labata eebahsis. Medijums tam tik ohtri pehz rohkas ne-esoht bijis, un tā tad eefahsis atkal masku skaldīt. Strahdajoht pistole sprahauši

un wiss schahweens wehderā eeskrehjis. Nelaimigais bijis pehz tam wehl 12 stundas dīshws; pehz tam nomiris.

Ohsolamescha Ludis.

— Ta preeka-deena, us kuru Kreewijas eemihtneeki discheni pohfahs un tehrpahs, atnahza. Ta ari muhsu Dohbeles meestina eemihtneeki tani deenā, prohti 19. Februari 1880. g., svehtku-drehbēs tehrpuschees, sawam Augstam mihsam Waldneekam, Keisaram Alekanderam II., mihslestitu rahdija. Deenā puschkoja mestinu karogi. Osirdejahn leelgabalu schahweenus un basunigas „urā-faukschanas“. — Wakarā tapa iktatris nams ilumineerehts jeb apgaismohs, un us tirgus-platscha raketes, schwermeles un zitas ugunoschanas isleetatas. Wareja ari muhsu Kunga un Keisara Alekandera II. un Wina augstahs laulatahs draudsenes Marijas nobildes redseht gandrīhs wihs namōs. — Wisur par to deenu redsejahn no preeka aishgrahbtus laudis staigajam un laimes wehlem Keisaram Alekanderam II. Wina nahkamibā.

Seedons.

Kuldigas apgabalam 19. Februaris bij ihsta svehtku-deenina. Un teesham — nesinu, kuri walsts-svehtki buhtu ar karstakam fids-juhsmahm svehtiti, nelā schee. Svehtku-deenas rihtā, jau no pascha agruma, laudis straumehm dewahs us pilsehtu Deewa-namā, kas bija ta pahvildihts, ka ruhmes peetrubla. Muhsu fkhlotaju kgi us scho svehtku-deenu puhlinus nebij taupijuschi, jo zaur winu ruhpeschanohs un gahdaschana deewkalposchana kluwa lohti puschkota zaur jauki dseedatu tschetrbalsigu dseefmu, ko us to deenu B..... kgs bij rihmejis. Us tirgus-platscha no rihta tapa schauts. Wakarā bij wisa pilsehta ilumineereta. Nami, kuri jau no pascha rihta bij tehrpuschees karogu-rohtā (schini sinā par wiseem wairak Hirschmana kga adatu-fabrikis), tagad ari wehl gresnojabs ar daschadeem transparentem. Brihwprahrigā uguns-dsehseju beedriba un amatneku bedribas ar karogeem un lahpahm, musikai spehlejoh, gahja zaur pilsehtas eelahm. Us tirgus-platscha pee rahts-nama spehleja Kreewu tautas luhschanu: „Боже, царя храни!“ un pehz tam norihbeja us Augstā Semes-tehwa labklaahschanohs skansch, trihskahrtigs „urā“.

J. G.—ky.

No Pušeneekeem. 19. Februaris, ka muhsu Wifuschehligā Kunga un Keisara waldishanas-svehtkōs, muhsu draudse bija tehrpuschees svehtku-drahnās, scho preeka- un gohda-deenu peellahjigi swineht. Deewkalposchana Puses basnizā fahlahs pulksten 10. Muhsu zeen. dsimtskungi no abahm draudsehm ar sawu augstu familiju, ka ari abju draudschu semneeki atnesa kohpā sawus pateizibas-upurus. Pezh beigta spredika Puses un Pušeneeku draudses skohlas-behrni „Kreewu tautas dseefmu“ us 4 balsfeem nodseedaja. No basnizas Pušeneeku draudses lohzelki brauza us sawu skohlas-namu. Ap pulkst. 4em atbrauza muhsu zeen. dsimtskungs, barons Oskar v. Grotthuss, ar leelmahti un freileni, ka ari muhsu tagadejais valihga-mahzitajs K. Kundzina kgs. Pulst. 50s, kad wisi weesi bij fapulzejuschees leelajā skohlas-istabā, nodseedaja 318. dseefmu us 4 balsfihm. Kad muhsu mihlohts un zeenihts kungs tureja jauku, kohdoligu runu. Pezh schihs runas nodseedaja „Kreewu tautas dseefmu“ us 4 balsfihm. Kad tureja zeen. mahzitajs jauku runu. Pezh tam pildija glahses ar wihnu, un issauza augstu laimi muhsu Kungam Keisaram un wifam Wina augstam namam. Pezhak nodseedajahm „augstu laimi“ baronam, zeen. mahtei, mahzitajam, wiseem fainneekeem, fainneezem u. t. pr. — glahses kohpā skandinadami. Kad wehl „brahlu beedribu“ dseedaja, kamehr wiss namā tika ar lampahm apgaismohs. Kad tehja bija nodserta, kad fahlahs balle, pee kuras muhsu zeen. fungi jautru dalibū nehma — lihds danzodami. Pa starpahm tika dseedatos daschadas jaukas „tautas dseefminas“, kuras muhsu mahzitaja kgs lihds dseedaja, un muhs pee tam arween usskubinaja. Pulst. 1/280s aishbrauza muhsu zeenigee fungi us mahjahm. Ka ta deena bij jauki un preezigi fahkufoes, ta wis pa gohdam ohtrā rihtā beidsahs. Ka eefahkumā, ta ari beigās ar jautribu un skaidru fids-apfinu issauzahm: „Lai dīshwo muhsu Kungs un Keisars Alekanderis II.!“

E. G.

No Kalna-muischias (Dohbeles aprinkī). Nekad nebuhs Kalna-muischneeki tahdu preeka-deenu peedishwojuschi, kahda bij 19. Februaris. Jau agrā rihtā basnizā dohbjais swans fludinaja, ka leela preeka-deena latram ustzīgam Kreewijas pawalstneekam aufusi. No pulksten 9em fahkoht — muhsu svehtku karogeem un salumeem jauki puschkotā basniza aizinaja us deewkalposchana. Basnizā pee altara bij redsams Kreewu walsts ehrglis — ar wirsrahtu A II. Nepeeredsehts lauschu pulks pildija basnizu ta, ka wehlak atnahkuscheem tani weetas nebija. — Zeen. Nutkowsky mahzitajs teiza lohti fidsis aishgrahboschu sprediķi, atgahdinadams, zīk ne-issakamu laimi un svehtibu mums

Augstā Semes-tehwa waldishanas-saiks atnefis. Pezh pabeigtas deewkalposchana norihbeja no netahleem kalneem 6 leelgabalu schahweeni, kas atrada atbalsti firmōs pilss-kalnōs. Zeen. K. pagasta-walldiba nebij rohkas klehpī turejusi, bet, tāpat ka basnizu, ari stalto pag-namu ar karogeem un salumeem ispuschkojuſi un fawem pag-kaudihm, ar augstas waldibas atwehli, weesigu wakaru atwehrusti. — Pezh atklahtahs svehtku-vunas atklaueja no Kalna-muischias dseedataju-kohra dedfigi: „Deews, fargi Keisaru!“ Wifa fapulze luhdfa Deewu, lai muhsu Semes-tehwa waldischana wehl ilgi, ilgi par mums liktu waldisht. Kad nu scho wakaru ari dauds seltenites ar sawu klahtbuhschau bij pagoh-dinajuschas, tad pa brihscham tika danzohts, pa brihscham atkal jaukas tautas-dseefmas no zeen. K. dseedatajeem skandinatas. Ta nemanoht pulkstens jau rahdija 5 no rihta, kad weesi sahla schirtees. Ihpacha pateiziba peenahkahs zeen. pag-waldibai par winas publineem un ruhpibu schini wakarā; ne masak K. m. dseedataju-kohrim un wina wadonim, zeen. Forstman a kgam, tāpat ari mustkas wadonim Müllet'a kgam. Schi deena paliks K. arween jo dahrgā peeminā.

J. K. J. Z.

No Karlsbahdes sino, ka tur pehdejā laikā nolauti leeli rohui, kahdi tur ne-esoht redseti wehl nekad; weens no teem svehris 540 mahrzinu.

No ahrsemehm.

Wahzija. Preelsch kahdahm deenahm krohna-prinzis esohf Keisaram un keisareni darijis sinamu sawa wezakā dehla Wilhelma faderinashanohs ar nelaika Augustenburgas herzoga wezako meitu — Augustu Viktoriju. Bruhte ir 4 mehneschi wezaka par bruhtganu, bet stalta un skaista. Politikai ne-esoht nekahda daliba pee schihs faderinashanohs; turpretim sino, ka kahdahm augstahm personahm nebijusi ihsti pa prahtam schi printscha Wilhelma mihslestita, jo bruhte naw nedī bagata, nedī kahda waldochha nama lohzelis. Ar scho leetu stahwoht kahdahm printscha Wilhelma slimiba pehrñajā gadā. Bet nu wiss laimigi isschirtees. Prinzeise Augusta Viktorija ar sawu jaunakā muhsu atrohdahs schim brihscham Anglijā pee sawa tehwa-brahla — printscha Friedricha Kristijana, kas ir Anglu Lehninenes Viktorijas snohts. Kahda jaunaka bruhtes tehwa-mahsa, Henrijete, ir jau 8 gadus apprezeta ar profesoru Dr. Esmarch'u Kihlē. Bruhtes mahte ir dsimuši Hohenlohe-Langenburgas prinzeise, kuras brahlis ir walsts-fapulzes lohzelis. Ta tad bruhtes radineeki atrohdahs lohti daschadas dīshwes-kahrtās. — Prinzijs Wilhelms aiszelojs us Angliju, apmekleht sawu bruhti, prinzeise Augusta Viktoriju. No waldibas puses faderibas tilskoht sinamas daritas tikai Maija mehnēsi. Tad ari buhskoht mahjā no Italijas Wahzu krohna-prinzeise laulata draudse, printscha Wilhelma augstā mahte. Prinzeise bruhtei bes tam tagad ari dīsita truhwe par sawu nelaika tehwu, kas ne sen nomira. — Bruhsku kultus-ministeris Puttkamer's draudejis atkahptees no amata, jo wina preelsch-raksts par jaunahs ortografijas eeweschonu Bruhsku basnizas un skohlas leetās netikshoht atstahs spehkā. Ka jau sinohts, Bismark's pretojabs ar wisu spehku schai jaunajai ortografijai; wissch to jo zeeti aisleedsis wiseem saweem apakschneekem. Osirdesim turplikam, ka ta leeta noraisfies. — Wahzu krohna-prinzijs aiszelojs us Bahden-Bahdeni, lai waretu tur apsweikt Anglijas Lehnineni Viktoriju; no Bahden-Bahdenes krohna-prinzijs pawadihs Lehnineni us Darmstati. — Nelaika Hanoweres Lehnina Georga wezakā meita, prinzeise Friderika, faderinajusees ar baronu Pawel-Mamingen. Prinzeise Friderika ir kahdus 32 gadus weza, un wina bruhtgans 37 gadus. Prinzeise Friderikai nebij eespehjams pehz sawas fahrtas isprezetees — sawas familijis nelaimes dehī; jo, ka sinams, neween wina tehws tika 1866. gadā no Bruhskoem isdsihsts is sawas walsts, bet ari familijas manta, ta fauktaijs Welsu kapitals, tika apkhlahts no Bruhsku waldibas, ta ka padshātā Lehnina familija dīshwo stiprā nabadsibā no ta laika. Ta tad Hanoweres prinzeehm naw nekahda eewehrojama puhra, un janem par labu ar plahnaku wihrinu.

Holande. Oraneesku Lehnina ziltij esohf jaunas zetibas. Ka sinams, schai ziltij draude īsmirshana, un lai no tahs waretu issatgatees, bij preelsch pahri gadeem apprezejuschees — wezais Holandes Lehninsch Wilhelms III. un wina brahlis, prinzis Heinrichs. Beijsamais, kas bij prezējis kahdu Bruhsku prinzei, drīhs pehz tam nomira, bes ka buhtu atskajis mantineku; bet nu sino, ka pati jaunā Lehninenē, dīsimuši Waldekas prinzeise Emma, esohf labās zetibās. Tomehr pilnigas opstiprinošanas gan wehl truhbst schai sinai.

Franzija. Parisē dīshwodamee Kreewu nihilisti fastnabs, ka peerahdihts zaur īsmelleshana, ar Franzijas radikalū partijas wadoneem. Ari Hartman's ar teem kohpojees, kad bijis Parisē.

Italija. Tautas-weetneeku sapulzes presidents Farini ir attei-zees no amata — deht kahda strihdus pee pahrspreedumeem. Weetneeku sapulze winu gan usaiginaja, lai paleekloht amata, het tas pastahwejis pee sawas atteikshanas.

Anglija. Rehninenes rakstā, zaur luxu schinis deenās tika atzelts Anglu parlaments, teek parliamentam issajita pateiziba par waldibas politikas pabalstishanu. Waldibas noluhks esoh — walsti aissahweht, wiwpahrigu meeru apdrohschinhaut, un zaur draudsigu satikshanoħs ar zitahm walstihm — Eiropā ustureht meeru. Rehninenes zerē, ka Afganistanas leetā drīhsā laikā tiks eewesta kahrtiba, un aissahda us ruhypneebas un tirdsneebas usplaukshantu. — Zitreisejā Frānzijs leisarene Ēišēnija naw wiś aissahjuſees no sawa nodohma, zeloht us Deenwidus-Afriku, tur tahtā Bulu-semē luhgt Deewu par sawu nelaimigo dehlu Luiju; wina nupat schinis deenās dewusees zelā us turenī.

Greekija. Wifas leelvalstis ir peenehmuschas Anglijas usaiginashanu, eezelt starptautisku komisiju preeskch Greeku-Turku rohbeschu strihdus isschirkshanas. Bet tas wehl naw isschirkts, waj ari pafcheem strihdneekem buhs attalets, suhtih us komisiju sawus aissahwus ar pilnu balsi. Schis jautajeens teek wehl pahrspreests.

Wijjaunakahs finas.

Jelgava. 18. Meržā. Nīhgā notikusi svehideen, 16. Meržā, breesmiga ne-laimē; 4 zilweti dabujūchi veepeschu nahvi. Kohpmans kahrīs Gussler's brauzi pulst. 100s valarā ar sawu seemu un trim behrneem no tuwas radineezes laulibas Pehtera-basnīzā — zeķā diwjuhgu fareetē pahr Daugawu us kahfahm Ahgena-kalnōs. Oħra traftmale, kahdus soħlus no usbraukshanas-wieetas, kutscheeris baijojees, ka ledus pеekraſte buhs nešiprs, un pagreefs pa kretio roħtu, lai waretu wairak pa straumei atraſt zitū usbraukshanas-weetu, ne mai nemandidam, ka zelči zam plateem kutscheem apħiħmeħts par nedroħschu, un apħoħtiħts, lai tur nebrauktu. Ne pilmus 20 soħlus no traſta, pretim kurtiñ-slauzitajha Qabelana namam, eluħja ekpascha; kohpmana deħlam un kutscheerin, kuri abżi feħdeja us buka, laimejħas noleħt un iß-għażżeem, eekams fareete ar firgeem nogħrima. Us palihgā fawzeenem tuħlit aſteidsħas daudi zilveku, tomehr, kant gan użiżiġi puħlejħas, tikai pulsten 200 riħta iſ-dabu ja fareet is-uhdena; kohpmans, wina seewa un dini meitas, finans, waix nebix pee dsilħibas, — tee bij palikschu breesmigai nahwei par laupiżjumu. Beeta, kui nelaine notikusi, esoh 10 peħdas dikt, un ledus tikai 3 żellis bees. Turprettim pirmā wieħda, no kuras kutscheeris baidjies, esoh tifxipra, ta' wehl tagħad teek leetata preeskch u-braukshanas; — tur buħtu kutscheeris it droħiġi warejis braukt krafia. — Pehterburga nupat aktol useeta flepena drukatawa; 16 kurti-lizejji apzeetinati; wini wiśi peederoh pee strahneet-lahertas. — Senats ir-aħdiżijs Baltijas piljeħtu fuħbiex debi kahfahshas ar gubernatoreem Kreewu walidā. — Tschung-Han's, zitreisejais seħħas suħħnis Pehterburga, esoh zetum, wiħam atmetti wiśi goħbi un atzels no sawa amata. Seħħas walibba ne dohmaht nedohmo joħi peenem kultħas-silġum; dris-saf ta' għiroħ faru issahlt ar Kreewi, neħħa padohħees taħħadni nota sej̫. — Kasa-fa-kunig „Nischis-Nowgorod“ nowedis 15. Meržā jaunu suħħiġi muu nodseesneeku us-Sachalinas-falu.

Semkohpiba un fainmeeziba.

Par meħflofshantu ar wirzu jeb schidreem meħfleem.
(Beigums.)

Zik wirzas waram gaidiħt no weena lohpa? Schi atbilde stahw sakarā ar trihs preeskch-jautashanahm, prohti:

- 1) ar barofshanas wiħsi,
- 2) ar pakaifu leetasħanu un
- 3) ar dasħħam zitahm meħfli leetasħanahm.

Jo wairak loħps dabu schidru un treknu baribu, jo wairak ari buhs schidru meħfli; turpreti jo wairak pakaifas, jo masak schidru meħfli. Lai tomehr dauds-mas waretu finaħt, zik schidru meħfli no weena lohpa war eemantoħt, tad-pafneesam schi schahdu aprakstu.

Schi tif waram runaħt no goħws-loħpeem, jo no firgeem un aitħam ne-atleek neħħad schidri meħfli. Zuhku tureħħana atmet ari loħti mas wirzas. No goħws-loħpeem zaur-zaurim nemohħt no wifas apeħstahs baribas if-eet leelakka daka meħflos. Lai buħtu labaki faprohtams, tad-fażiżim tā: Weena goħws apħed par deenu 24 mahżinas fausas- un 72 mahżinas flapjas baribas. No schiħs iseetu zauri kahdas 60 mahżinas, no kyras buħtu kahdas 33—36 mahżinas zejt - un jits schidru meħfli. Zik no scheem toħp isbruhketti preeskch meħfleem, un zik atleek preeskch wirzas, par to jau faziħts. Kad ari pee kahr-

tigas kaifishanas ne-atleek neħħad schidri meħfli, preeskch ka wajjadsetu iħpaċċu eetaifi, kur lai tee fakrahjabs, un lai gan ari leetus-laikā fakrahjabs kahdu reis wairak schidru meħfli, kas toħmr fausħa laikā attal iſ-schuhħst, tad-tomehr war gaditees, ka reis fakrahtoħs wairak schidru meħfli, neħħa buħtu waijadsigs, lai zeetee meħfli ne-iſ-kaſtu. Bes tam war pee tħeknas schidras baroħshanas un pakaifu truhkuma, jeb ari zitħas kahdas leetas deħt fakrahtees deewsgan schidru meħfli, kuxxus war isleetaħt waj nu kā virzu, jeb ari pee komposta fagħ-tawfshanas. Tamdeħt ir-wifadā wiħse waijadsigs eetaifi iħpaċċu weetu, kur lai schidree meħfli fakrahjabs. Wislabaki ir, kad to eetaifa stalla tuwumā, jeb paċċha stalli. Us scho weetu waijaga eetaifi grahwiti, pa kuru lai virza war sawahltees finamā weetā. Id-derig iż-żi, kad wehl eetaifa tā, ka schidrohs meħfli war no weenās meħfli-wieetas aisläist us ohtru. Tahdā wiħse ir-eespejħjams schidrohs meħfli isleetaħt waj nu kā zeetū stalla-meħfli speċka wairotajus, jeb ari kā virzu. Pee wifas schiħs eetaifis waijaga us to luħ-kotees, ka virzas fakrahshanas weeta stahw semaħu, neħħa meħfli-wieeta, lai war virzu katra reiħi, kad tif tas waijadsigs, eelaist minnha kahru.

Kraħtu war buht waj nu muhret a jeb isbuħweta bedre, jeb ari eraħta zeeta waħte. Tomehr ir-waijadsigs eetaifi tā, ka virza netohp no faules isschahweta, un ka ari tai ne-eet padoauds leetus virħu.

Pee virzas iſsmelshanas der it weenlahrħa, leħta pampa, jeb wirloħks ar garu kahru. Zaur renehm war virzu aisläist us komposta-jeb us kahdu zitu waijadsigu weetu. Ir ari labi, kad to weetu, kur virza eetek kraħtu, ar akmnejem isbruge. Beesumus, kas apakħschā fakrahjabs, waijaga pa' starpahm iſsmelt un iſwest aħra.

Aegidius v. Sokolowitsch's eestahde un Wez-Saħtu semkohpibas-skohla.

Ap jaħneem 1849. gadā Aegidius v. Sokolowitsch's kungs no-dewa Kursemes riterħafti 4-prozentigas Kursemes kħlu-grahmatas, israfittas par 16 tuħkst. rublu, lai riterħafti isleħa scho summu Kursemes ewangeliuma tizigeem laużżeekem un semkohpjeem par labu. Gewehrodha toreiġi kħlu-grahmatu weħrtibu jeb kuru, riterħafti peeneħma toħs 16 tuħkst. rublu par 16 tuħkst. 320 rubleem. Riterħafti apħoħlija v. Sokolowitsch's kungam makħaħħ liħds pat wina d'sħiħibas-galam katra gadu 632 rubl. 80 kap. (t. i. 4 proz.), un weenu prozentti katra gadu peelik kħalt pee kapitala. Kħlu-grahmatas neħħa toxejżi tikai 4, weħħla 4½ prozentos. Ta' tad riterħafti lika no sawas puses tik-ħaħħ, par zik dħawnatam kapitalam waij-adsejha pee-augt. Us taħdu wiħsi zaur riterħaftes labprah tiegħi uppreem bij kapitals phee v. Sokolowitsch's kunga nahw 1863. gadā no 16 tuħkst. r. pē-audħi is 19 tuħkst. 843 rub. 76 kap. Pehz testamente noleħħum ħażżea weħl kħalt no v. Sokolowitsch's kunga at-staħħa naudha, pa dak li kħlu-grahmatas, pa dak li 5-proz. inskripzijas un skaidra naudha 7 tuħkst. 783 rub. 95 kap. riterħaftes zinnes " 992 " 18 " weħrtibas-papieru zinnes, atreħkinoh " 263 " 13 "

daħħas masas iſħoħħshanas u. t. pr. — " 263 " 13 "

tahdā wiħse bij kapitals 1. Dezemberi

1864. gadā pē-audħi is 28 tuħkst. 883 rub. 2 kap. Tahħaħħ us augleem noleħkoħt bij kapitals liħds 1. Dezemberim 1867. g.

wairojees is 33 tuħkst. 179 rub. 41 kap.

No schiħs summas atstahja weens legħas " 211 " 11 "

Ta' tad palika Dezemberi 1867. g. 32 tuħkst. 968 rub. 30 kap.

Schi summa tapa no riterħaftes komitejas nodohha tai no v. Sokolowitsch's kga eezeltai pahrwaldishanas-komisjai — peħz tam, kad testamente bij drukata un liħds ar drukatu liħds rafxa 1865. gadā sem № 69 pessuħħita wifahm Kursemes pagasta-teeħam. Lihds rafxa bij ari usħoħti pahrwaldishanas-komisjai loħżekku wahrdi. 1866. gadā tika Kursemes gubernas awisej № 81 dibinajamahs semkohpibas-skohlas organizzacija un mahżibu-rabditajis wiċċavha tiegħi is-sludinat. Tam-ħiġi is-sludinat biż-żafha 1868. g. „Latweeħu Awisej“ № 8. — Pahrwaldishanas-komisjai bij noleħħi, jau ap-żurġeem 1867. g. semkohpibas-skohlu atweħħi riterħaftes Wez-Saħtu-muisħa, ko riterħaftes eestahdei apħoħlija us 48 gadeem iż-żen-teħħeb par scho gada-arenti: 800 rubli, 30 puhri ruds, 22 puhri ausu.

10 pohdi fweesta, 8 birkawi rudsu un 8 birkawi wafarejas-falmu. Tä tad ne wis semkohpibas-fkohlas direktors, bet eestahde pati ir muisch as rentneeze. Direktors wed sem kuratorijas pahrluhlofchanas muisch as faimneezibu, un ir nodevis katru gadu fahrtigus rehlinumus.

Pahrsprechoht, kad semkohpibas-fkohlu buhs atwehrt, „pahr-w aldischanas-komisija“ no weenas puses tika issazitas dohmas, waj newaretu fkohlas-atwehrfchanu wehl lahdudu gadu uskaweht, lihds dahwinata naudas-summa buhs wehl leelaka pee-augusti. Nebija ari ko schaubitees, ka par buhwes-darbeem, inventariuma eegahdaschanu u. t. pr. tuhlit isdohs labu datu no kapitala. Waijadseja pahrspreest, waj atlikuscha kapitala augli spehs fkohlu ustureht. Leelaka data komisijas-lohzeetu nospreeda fkohlu tuhlit atwehrt. Wehlak tomehr israhdiyahs, ka atlikuscha kapitals bij par masu. Tik tad, kad Kursemes kreditbeedribas krahfchanas-lahde atwehleja valihdsibu no 1000 rubleem par gadu, un fkohlas- un pensijas-nauda tika pa-augustinata no 40 us 50 rublu — un beidsoht us 75 tubki, fkohla war pastahweht un komisija zereht, ilgadus ko atlizinah, Iai eestahdes-kapitals fahltu atkal wairotees. Schis pahrskats israhdihs pirmajo gadu deewsgan lee-lahs isdohfchanas. Tika isdohsts:

Par inventariumu (dsihwu un nedisihwu).		Par buhwes-darbeem.	
Nub.	Kap.	Nub.	Kap.
1867.—68.	.	3461	49
1868.—69.	.	675	5
1869.—70.	.	410	97
1870.—71.	.	327	15
1871.—72.	.	125	—
1872.—73.	.	125	50
1873.—74.	.	248	90
1874.—75.	.	326	—
1875.—76.	.	116	50
1876.—77.	.	134	46
1877.—78.	.	45	80
1878.—79.	.	461	95
		1782	55
		4435	541
		530	43
		518	49
		204	53
		228	5
		119	24
		182	66
		246	51
		824	29
		237	76
		184	90

Wehlako gadu isdohfchanas usluhkojamas ka tahdas, kas katra fainneezibä ilgadus nahk preekschä (nerehkinoh 1876/77. gadu, kur tika preeksch direktora buhwehts mahjoklis). To diwu pirmo fchë us-fihmeto gadu leelahs isdohfchanas bij wifadä wihsé waijadfigas, jo bes tahm nebij eespehjams semkohpibas-fkohlu dibinaht. Pee isdohfchanahm wehl peeder p. p. dsihwolku-ruhmes pahrtaischana — papreeksch preeksch 33, tagad preeksch 44 fkohleneem, preeksch direktora, preeksch palihga-fkohlotaja un palihga, un daschi ziti nepeezeeschami waijadfigi buhwes-darbi; pilnigs un pee fkohlenu mahjishanas waijadfigs inventars u. t. pr.

Eestahdes-kapitals fastahweja ap Zahneem 1879. g. is fchah-dahm summahm:

riterfchastes parahdi	7 tuhft.	— rub.	— kap.
5-prozentes infkripzijas V. aishemuma	3 "	500	— "
spahrkafes-sihmes	"	500	— "
skaidra nauda	"	359	87 "
inventariuma wehrtiba	5 "	900	— "
lohpä	17 tuhft.	259 rub.	87 kap.

bes buhwes wehrtiba.

Mahzihts tohp teoretiski un praktiski. Testators ir fazijis: „Mahzibai nebuhs buht semakai par strahdaschanu fainneezibä; bet ari ne buht nebuhs fneegt mahzibas ween.“

Tahdä wihsé ir fkohlas dibinatajs skaidri eewehtrojis strahdaschanu fainneezibä, nosihmedams, ka mahzibas bes tahdas strahdaschanas fainneezibä ir pawisam bes sekmes. Strahdaschana fainneezibä ir mahzibas data, un prohti — eewehtrojama dala. — Iau no pat pirmä eefahkuma, un pee mahzibas-rahditaja fastahdichanas — ir us to luhlohts, ka fkohleni taptu ismahziti par fapratigeem semkohpjeem, un lai tapehz nemtu dalibu ne wis ween pee kreetnahm fkohlas-mahzibahm, bet ari pee fainneezibas-darbeem. Wisam, ko mahziba rahda, waijag no fkohlenu rohlahm jo pilnigi tikt isdaritam, lai teoriya un praktiske weenojahs. Zaur darbu ari panahk wehl to, ka fkohleneem tur tohp rahihts, kas ar tschaklibu un ismanu ir padarams, un ko war padariht. Skohlenu strahdaschanas-laiks ir zaur-zaurim nemoht — wafarä 8 stundas un seemä 5 stundas par deenu. Reti noteek, ka fahdreibauds darbu dehl tohp strahdahts druzin ilgaki; turpreti daudstreis ga-

dahs, ka fkohleni paschi lauka-darbus usnemahs, un zaur to pataupa daschu stundu. Bet weenmehr tohp us to luhlohts, ka trihs fkohleni nekad wairak nestrahda, ka to waretu padariht weens strahdneeks. — Leelakais fkohlenu flets nahk teesham no pagasta-fkohlahm, un naw radufshi strahdaht lauka-darbus, un tapehz ari newar no teem wairak darba prasiht.

(Turpmal beigums.)

Karsch pret brandwihnu.

Us Wahzu leisara selta-kahsahn Dangijas sahtibas-beedribas ralstu-wedejs Dr. Rindfleisch farakstijis grahmatimu: „Karsch pret brandwihnu.“ Schini grahmatina parahda, ka Wahzsemē brandwihna dserfchana tilai sahkupees breef migajä 30-gadu kara-laikä (no 1618.—1648.g.). Schini laikä eefahka brandwihnu tureht til ween apteekös, kas bija turklaht ari wihsuchi un tehjas-nami; bet no teijenes wihsch drihs tapa usnemts no fwechajeem kara-wihreem, kas Wahzsemē pohstija ar uguni un sohbini. — Beidsoht brandwihnu peenehma ari lauzineeki un pilfehtneeki. No ta laika wihsch, ka tas ihstenais lauschu eenaidneeks un maitatajs dsili eefaknojess, kristito toutu dsihwibufa-ehd un winu lablahschana maita, ilgadus fewim isredsedams upurus tuhstoscheem, kaunigu buhfschanu un meeru atnemdams no firdihm un no mahjahm — un tahs pildidams ar nefchkihstibu un wihsch launa eekahroschanahm. Karsch pret scho eenaidneeku sahkaas Seemei-Amerikas brihw-walstis, kur brandwihna fehrga pehz brihwstibas-kareem (no 1775.—1783. g.) bija dobujusi dsili eefaknotes. Bostonē zehlahs 1813. g. pirmä sahtibas-beedriba. Tahdas beedribas no Amerikas isplatahs par Wakar-Indiju pee brihwlaistajeem nehgereeem, par wihsahn Australijas falahm. Kapstati un Riht-Indiju. 1829. g. kari pret brandwihnu usnehma ari Eiropä, — papreeksch Anglijä, Iher-semē, Sweedrijä, Norvegijä un Dahnijä. Sweedrijä 1840. g. zehlahs 40 beedribas, un 6265 bruhfchi tapa aisslehgti. Wahzsemē us kari pret brandwihnu skubinaja ka pirmajee: Johanns, Sakschu krohnmantineeks; Friedrichs Wilhelms III., Bruehshu kohnisch (1833. g.). Us beigahm grahmatina parahda, ka no teem laikeem — laudis paschi ar faw-watigahm beedribahm, waldbas ar likumeem, un mahzitaji ar spredikeem nehmuschi dalibu pee kara pret brandwihnu. scho nikno lauschu eenaidneeku.

Mars ir weens no planeteem, t. i. no swaigsnehm, kas lihds ar muhsu semi gresschahs ap fauli; wihsch ir 7 reis masaks par muhsu semi, un kad fawä zelä wihtuvala weetä pee muhsu semes peenahzis flets, wehl $7\frac{3}{4}$ miljonu juhdschu tahlu no winas. Tapehz nam jabrihnahs, ka wihsch isskatabs preeksch-muhsu azihm tikai ka masa spibdosha swaigsnite. 1877. g., Septembra mehnesi, Mars muhsu semei pawisam fletsaki bij nohzhis; tapehz fchä brihdi swaigshnu-prateji wihsch ar fihkereem (tahluma-glahsehm) wareja smalkaki apluhkoh. Ihpaschi ar to puhlejees Italijä Mailantes obserwatorijas (t. i. tahds nams, kas ihsti us to ir taisights, ka no wihsch swaigsnes apluhko) direktors Schäparelli. Wihsch nu ir atradis, ka Marsam ir diwi mehneschi, kas naw leelsaki ka 3—4 juhdses platumä, un ka Mars tapat ka muhsu feme gresschahs ap fawu ahi. Pee poleem wihsch ir balti flets, kas jo wairak pret ekwatori issuhd. Kad tee baltee flets pee seemeka-pola wairak ispleschahs, tad wihsch pee deenwidus-pola eet masumä. Tee baltee flets ir sneegs un ledus; no wihsch pahwehrfchanahs war faprost, ka Marsam ari fawu gada-laikä: seema un wafara. Pa Marsa lohdes wihsu wareja redseht tumfchakus un spohfchakus flets, kas zits ar zitu lihkuomä fa-eet lohpä. Tee tumfchee flets fletsaki efoht juhrs, ar juhrs lihkuomeem un schaugmeem; spohfchä — semes-dalas, ar salahm un puhsalahm. Us ekwatora puhs, tapat ka pee mums, juhrs paleek tumfchakus; no tam war noprast, ka Marsa juhru uhdenstikat fahltains ka muhsu juhru uhdenst, un ka tur, tapat ka pee mums, juhrs uhdenst paleek jo fahltains, jo fahltains pret ekwatoru, kur zaur leelaku karstumu juhrs uhdenst wairak suhd, palikdams par garaineem un twaikem, bet fahls paleek atpaka. Pa juhru wihsu wareja redseht lidinajamees spohfchakus kamolus: tee bij mahkoni, ko faule apspihdeja, kas, ka muhsu mahkoni, pahwehrtijahs, — brihscham no wehjeem faplohsiti un aisdifti, brihscham faraudamees un fawlkamees. No salumeem, sahles un kohleem, tapat ka no kusto-neem, zilwekeem un dsihwnekeem, no pilfehtahm un dsihwolleem — swaigshnu-finataji ar fawahm glahsehm wehl neka naw atraduschi.

Sludina fchana s.

Uhtrupe

Uf Kursemes kredit-beedribas krahfschanas-lahdes Bisauftakt apstiprinito litumu gruntri dara winas direkzija zaur scho wi- feem sinamu, ka wina ir luhgt, lai is krahfchanas-lahdes aileen naudu pret apakshâ mineto grunts-gabalu eekhlaftchau, un prohti:

- 1) Jeannot Scheffela lgam us sawu Leepajâ Nr. 444 buhdano grunts-gabalu;
- 2) Georg Böttcher'a lgam us sawu Baufka, vils-eelâ Nr. 135 buhdano grunts-gabalu;

- 3) Minna Levin Idhei, dsm. Bernstein, uj sawu Jelgawa, II. kvartali Nr. 133 buhdano grunts-gabalu;

- 4) Arthur Nelin'sa lgam us sawu Jelgawa, III. kvartali Nr. 145 a buhdano grunts-gabalu, —

kadeht tad Kursemes kredit-beedribas direkzija, atsaudamahs us 3. Augustâ 1864. gadâ Bisauftakt apstiprinito walstes-padoches atwehli, usazina zaur scho wijsus tohs, lam pee scheen peeminetaem grunts-gabaleem, turus grib eekhlaft krahfchanas-lahdei, buhtu wezalas teesibas, lai wintahs 4 mehneshu laikâ, rehkinahis na schi Sludinajuma beidsamahs ißsludinachanas deenas, peemeldeee preefch 1880. g. 21. Merzam fch. g. dehl eerakfchanas eelsch schijenes eeſauſchanas-listehm

Krohna Jeklab-muischias pagasta-walde, Dohbeles aprinksi, isdohs us masakohliſchau 29. Merzam 1880. g. pulsten 1a pehž busdeenas, schahdu

buhwes-darbu,

ka: lohpri-stalli ar wahgusi un klehti pee pagasta ſtohlas-nama. Buhwes nosazijumi ir latrâ ſejdeena eeflatami pee pagasta-walde, Bez-Paltuschi-mahjâs. Buhwes us-nehmeiem ir ja-eleef drohſchiba.

Baltuschi, 27. Februar 1880.

(N 97.) Pagasta-wezakais: A. Baltmann. (S. W.) Pagasta-ſtrihw.: E. Horst.

Nad Bauflas Bahzu mahzitaja-muischias arendators, Goberts Kohzinch, Janmara mehnest p. g. ar nahvi aſſahjiss - muischias Bauflas krohna pagasta-teeſa zaur scho wijsus nelaika parahdu dewehus un nehmeius, lihds 20. Merzam f. g., krefch par weenigo ifſlehgchanas-termiņi nolikts, ſchiet peetlees, un jowas prafchanas jeb parahdu isdohs, jo wehlaſt nelahdas parahdu nehmeiem darbihs pehž litumē.

Bauflas krohna teesas-namâ, 14. Februar 1880.

(N 136.) Breckhſehd.: G. Schlesing. (S. W.) Ratzu-wed.: E. Loepſer.

Muhru-muischias pagasta-walde, Dohbeles aprinksi, dara zaur scho, lam peenahjigs, sinamu, ka ſchit pagasta

eeſauſchanas-liste

preefch 1880. g. ſagatavota, un buhs pee winas iſkrami eeflatami lihds 19. Merzam f. g.

Muhru-muischâ, 23. Febr. 1880.

(N 43.) Pag.-wez.: J. Freiberg. (S. W.) Pag.-ſtr.: R. Schlossberg.

Wif Škrundas pagasta peererigee, 1859 gadâ dsumschee wiſrechsi teek no Škrundas pagasta-walde, zaur scho usazinati, pee winas dehl 1880. g. retrifchu

Škrunda, 21. Februar 1880.

(N 184.) Pagasta-vez. weetâ: R. Weinbach. (S. W.) Pagasta-ſtrihweris: G. Uecker.

! Uhtrupe!

Kestenes-Verlanta-muischâ tiks dehl jaimneebas atſchanas 7. un 8. Aprili uhtrupe notureta, kuri 20 ſtauzamas gohwis, 8 ſirgi, aitas, zuhfas, bites, pumpju-hwarys, un wiſadas jaimneebas-leetas pret tuhlt matšu tiks wairatohliſtajeem pahrohtas. Minetahs leetas war ari no ſchis deenas iſ brihwas rohlas habuht pirk.

Krohna Greenwaldes pagasta-teeſa usajina wijsus tohs, kureem pret to ſahda ſikumiiga eeruna buhtu, ka pee ſchi pagasta peererigâ ſaldata-atraitne, Dahria Maſjahn, pree Leel-Gezawas peererigâ Jeklabo Kreuzmano dehl, Juri, adopteere (behra weetâ peenem), lihds 27. Merzam f. g. ſchje pecleites un ſawas eerunas isdohs, jo wehlaſt uweeum nellanshhs, bet adopteere ſchau apstiprinitahs.

Sahlite, 23. Febr. 1880.
(N 102.) Breckhſehd.: J. Renbusch. Skrihw.: G. Sonner.

Leel-Berkens pagasta-walde, Dohbeles aprinksi, dara zaur scho, lam peenahjigs, sinamu, ka ſchi pagasta

eeſauſchanas-liste

preefch 1880. gada ſagatavota, un uj wiſpahriga ſara-deeneta lituma 115. art. grunti pee winas buhs eeflatama lihds 15. Merzam f. g.

Berkene, 23. Febr. 1880.
(N 68.) Pag.-wez.: G. Bergmann's. (S. W.) Pag.-ſtr.: J. Škweſis.

Wif pee Alſupes pagasta peererigee, 1859. gadâ dsumschee wiſrechsi teek zaur scho usazinati, mehlakais lihds 21. Merzam f. g. dehl eerakfchanas eelsch ſchijenes

eeſauſchanas-listehm

ſawas ſamiliju-buhschanas ſchje isdohs, jo ſitadi paſaudehs ſawas teesibas, ſuhdsetes dehl neritigu lihds ſostahdichanas.

Alſupe, 26. Febr. 1880.
(N 88.) Pag.-wez.: Chr. Lehner. (S. W.) Pag.-ſtr.: G. Grünberg.

Wehtraſ-muischias pagasta-walde, ſara ſinamu, ka 28. Merzam 1880. g. no Wehtraſ-muischias pagasta-magaſhnes

100 mehri rudsu.

100 mehri meeschu,

100 mehri ausu

Wez-Platones teesas-namâ us wairatohliſchau maijalas dalas tiks pahrohtas.

Wez-Platone, 5. Merzam 1880.
(N 23.) Wezakais: J. Weiland. Skrihw.: A. Allen.

Zohdes pagasta-teeſa ſtezina zaur scho wijsus, kureem ſahdas ſikumigas ceruas pret to buhtu ſelamas, ka pee ſch. Grunwaldes pagasta peererigee laulate ſaudis, Jeklabo un Ilse Bergmann, Krauflu-Kalna ſatimneeki, pee ſchi pagasta peererigee ſaulato laukai, Mahtina un Lihes Stahl, Šeklu-Meſcha ſatimneeki, dehl, Jeklabu, 9 gadus wezu, iſhta weeniga dehla weetâ par audſtei (Adoptiſohn) peenem, ſchahdas eernas lihds 5. Aprilim f. g., pulſten 100 ſihtā, pee ſchis pagasta-teeſas peenest. Pehž ta termina ſchi adoptiſohn ū privatlikum 185. § grunti tiks wiſgalig noſlehtga, un nepeenems mairs ſehadahs pretunas.

Johds pag.-teesā, 8. Merzam 1880.

Jau-Platones pagasta-walde, ſara ſinamu, ka no Jau-Platones magaſhnes

4. Aprili f. g. Wez-Platones teesas-namâ

400 mehri rudsu.

100 mehri meeschu

150 mehri ausu

maſakais dalas us wairatohliſchau tiks pahrohtas.

Wez-Platone, 13. Merzam 1880.
(N 32.) Wezakais: J. Žierul. Skrihw.: A. Allen.

Krohna Luties un Šipeles pagasta-walde, Dohbeles aprinksi, dara ſinamu, ka ſchit ſchigada

eeſauſchanas-listes

ir ſagatavotas, un war iah ſtatis pagasta-walde, ſawas ſamilijas-buhschanas u. t. i. pr. isdohs. — Wehž tam buhs eeſauſchanas-liste iſlita dehl eeflates 14 deenas.

Škrunda, 21. Februar 1880.

(N 184.) Pagasta-vez. weetâ: R. Weinbach. (S. W.) Pagasta-ſtrihweris: G. Uecker.

! Uhtrupe!

Kestenes-Verlanta-muischâ tiks dehl jaimneebas atſchanas 7. un 8. Aprili uhtrupe notureta, kuri 20 ſtauzamas gohwis, 8 ſirgi, aitas, zuhfas, bites, pumpju-hwarys, un wiſadas jaimneebas-leetas pret tuhlt matšu tiks wairatohliſtajeem pahrohtas. Minetahs leetas war ari no ſchis deenas iſ brihwas rohlas habuht pirk.

Krohna Greenwaldes pagasta-teeſa usajina wijsus tohs, kureem pret to ſahda ſikumiiga eeruna buhtu, ka pee ſchi pagasta peererigâ ſaldata-atraitne, Dahria Maſjahn, pree Leel-Gezawas peererigâ Jeklabo Kreuzmano dehl, Juri, adopteere (behra weetâ peenem), lihds 27. Merzam f. g. ſchje pecleites un ſawas eerunas isdohs, bet adopteere ſchau apstiprinitahs.

Sahlite, 23. Febr. 1880.

(N 102.) Breckhſehd.: J. Renbusch. Skrihw.: G. Sonner.

Leel-Berkens pagasta-walde, Dohbeles aprinksi, dara zaur scho, lam peenahjigs, ſinamu, ka ſchi pagasta

eeſauſchanas-liste

preefch 1880. gada ſagatavota, un uj wiſpahriga ſara-deeneta lituma 115. art. grunti pee winas buhs eeflatama lihds 15. Merzam f. g.

Berkene, 23. Febr. 1880.

(N 68.) Pag.-wez.: G. Bergmann's. (S. W.) Pag.-ſtr.: J. Škweſis.

Wif pee Alſupes pagasta peererigee, 1859. gadâ dsumschee wiſrechsi teek zaur scho usazinati, mehlakais lihds 21. Merzam f. g. dehl eerakfchanas eelsch ſchijenes

eeſauſchanas-listehm

ſawas ſamiliju-buhschanas ſchje isdohs, jo ſitadi paſaudehs ſawas teesibas, ſuhdsetes dehl neritigu lihds ſostahdichanas.

Alſupe, 26. Febr. 1880.

(N 88.) Pag.-wez.: Chr. Lehner. (S. W.) Pag.-ſtr.: G. Grünberg.

Wehtraſ-muischias pagasta-walde, ſara ſinamu, ka 28. Merzam 1880. g. no Wehtraſ-muischias pagasta-magaſhnes

100 mehri rudsu.

100 mehri meeschu,

100 mehri ausu

Wez-Platones teesas-namâ us wairatohliſchau maijalas dalas tiks pahrohtas.

Wez-Platone, 5. Merzam 1880.

(N 23.) Wezakais: J. Weiland. Skrihw.: A. Allen.

Zohdes pagasta-teeſa ſtezina zaur scho wijsus, kureem ſahdas ſikumigas ceruas pret to buhtu ſelamas, ka pee ſch. Grunwaldes pagasta peererigee ſaulato laukai, Mahtina un Lihes Stahl, Šeklu-Meſcha ſatimneeki, dehl, Jeklabu, 9 gadus wezu, iſhta weeniga dehla weetâ par audſtei (Adoptiſohn) peenem, ſchahdas eernas lihds 5. Aprilim f. g., pulſten 100 ſihtā, pee ſchis pagasta-teeſas peenest. Pehž ta termina ſchi adoptiſohn ū privatlikum 185. § grunti tiks wiſgalig noſlehtga, un nepeenems mairs ſehadahs pretunas.

Johds pag.-teesā, 8. Merzam 1880.

Jau-Platones pagasta-walde, ſara ſinamu, ka no Jau-Platones magaſhnes

4. Aprili f. g. Wez-Platones teesas-namâ

400 mehri rudsu.

100 mehri meeschu

150 mehri ausu

maſakais dalas us wairatohliſchau tiks pahrohtas.

Wez-Platone, 13. Merzam 1880.

(N 32.) Wezakais: J. Žierul. Skrihw.: A. Allen.

Zohdes pagasta-teeſa ſtezina zaur scho wijsus, kureem ſahdas ſikumigas ceruas pret to buhtu ſelamas, ka ſchit ſchigada

eeſauſchanas-listes

ir ſagatavotas, un war iah ſtatis pagasta-walde, ſawas ſamilijas-buhschanas u. t. i. pr. isdohs. — Wehž tam buhs eeſauſchanas-liste iſlita dehl eeflates 14 deenas.

Škrunda, 21. Februar 1880.

(N 184.) Pagasta-vez. weetâ: R. Weinbach. (S. W.) Pagasta-ſtrihweris: G. Uecker.

! Uhtrupe!

Kestenes-Verlanta-muischâ tiks dehl jaimneebas atſchanas 7. un 8. Aprili uhtrupe notureta, kuri 20 ſtauzamas gohwis, 8 ſirgi, aitas, zuhfas, bites, pumpju-hwarys, un wiſadas jaimneebas-leetas pret tuhlt matšu tiks wairatohliſtajeem pahrohtas. Minetahs leetas war ari no ſchis deenas iſ brihwas rohlas habuht pirk.

No Jureem f. g. naht vala Šipch-

muischias literu ehrgelneka un

ſſohlotaja weeta

(veenā personā).

Kas to gribetu peenem, lai ar ſowahm atestatehm melsdejabs pee turen ſainizas-preefchſtauhes prezidenta, barona v. Budberg ūga — Muhru-ponemonā, paht Baufla.

Baron ſch. f. g. naht ſainizas ſtahde zaur ſaini, tad apſahdeiem ſteinahlaſhs

vehž ūtumēem — wehlaſkais triju deenu laikā no tam doht ſaini weetigajam oprimka-preefchneekam.

Direktors: Graf ſ. von Lambdorff.

Direktors padohmeeks: Baron Th. von Dershan.

Sekreteeris un ſekretors: Baron G. von Drachenfels.

Baron ſch. f. g. naht ſaini ūtumēem ſt

19. (31.) Merzā 1880.

Basnizas un skohlas sinas.

Weens Rungs, weena kristiba, weena tiziba.

Nahdītājs: Sinas. Par behrni audsinashanu mahjā un skohla. Atlahta wehstule. Jelgavas Latv. pilsehā-draudē r. Mīstona lapa.

Sinas.

Kuldīgas Latweefchu draudē ir pēhrn, 1879. gadā, dīsimuschi: 315 behrni; no teem 4 dwihau pahri un 12 ahrlaulibas behrni. Laulati: 99 pahri. Miruschi: 204 zilwelki. No scheem fāsneedsa 1 wihrs 92 gadus. — 2 zilwelki abtrā nahwē miruschi. 1 seewu atrasta zelā nohst, un 1 wihrs (strahdneeks) pagrabu taisht zaur welves eegrūhschanu nosīsts.

Kuldīgas Latv. basnizā ir bijuschi 9040 deewgaldneeki, un eeswehiti ir: 178 jaunekli.

Dīsch-Gramsdas jaunajā pagasta-skohla, ko 3 pagasti: Dīsch-Gramda, Mas-Gramda un Treknī — kohpā zehla, un ko 9. Oktoberi 1879. g. eeswehiti, tagad strahdā 2 skohlotaji — pee gandrīš simts behrneem. Pirmais skohlotajs ir Th. Neuland's kgs., Widsemneeks, un oħtris Pehter Duhzmanā kgs., Irławas seminarijas audselknis. Kas pēhrn ruden tikai sawu ekfamu nosika un tuhslit fheit amata eestahjabs.

Sinotajs.

Augstā un Schehligā Kunga un Keisara Aleksandera II. 25-gadu waldishanas-swehkfōs wiſi sinaja runaht no ta lauschu atswabinatāja, no meera, taisnības un gaismas wezinatāja — Keisara. Jelgavā, muhsu Kursemes galwas-pilsehā, dīrdejāhm. Latweefchu wihrs runajam: „Stahstifim no mihtā Keisara fwehkleem behrnu behrneem.” Ari Leel-Swehthes pagasta-skohlas skohleni **Wina** 25-gadu waldishanas-swehkleem peeminas-sīmi eegahdaja: Augstā Kunga un Keisara Aleksandera II. nogihmis, leelā formatā, gresnā seltitā rahmī, pusckohs nu jo prohjam skohlas ruhmi un derehs par paleekamu peeminu behrnu behrneem. Skohleni nu warehs fawa lohti mihtotā Zara Aleksandera II. waigu nobilde redseht, kas winus paſchus un wiſus pawalstneekus tura mihtus.

Padevibas adreſe, ko Leel-Swehthes skohleni un skohlotaji paſneuguschi zaur zeen. mahz. Conradi fungu sawam lohti mihtotam Augstam Rungam un Keisaram 25-gadu waldishanas-swehkfōs:

„Pahrnemti no wiſaugstakas zeenishanas, atlaujamees muhsu Keisariskai Majestetei sawu wiſpadewigako laimes-wehlefchanu isteikt, ar to wiſpadewigako apnemshanoħs, weenumehr uſtizigi pawalstneeki buht un palikt, un iſſakam fchē klah — muhsu wiſdītakō noscheloschanu par to, ka wehl Kreewijā rohnahs, par kaunu wiſeem pawalstneeki, launi zilwelki, kas, grehku nebihdamees, pehz muhsu lohti mihtotā un dahrgā Kunga un Keisara dīshwibas mēkli, ka tas notizis 5. Februara wakarā. Meħs Deewu luhsam:

„Deews, fargi muhsu Rungu un Keisaru,
Muhsu lohti mihtoto Aleksanderu!”

—8.

Muhsu Semes-tehwa 25-gadu waldishanas-swehktu swineſchana Laidus skohlas-namā, 19. Februari 1880. g.

Muhsu Augstā Waldneeka 25-gadu waldishanas-jubileja ir noſwineta. Dahrga, jauka atmira no scheem fwehkleem buhs iſklatram uſtizigam pawalstneekam eespeeduſees dītli jo dītli prahā un ūrdi. Kreewijas eemihntneeki warehs usrahdiht nestātamas fapulzes, kas fchō dahrgo, wiſai walstī mihtā fwehktu-deenu buhs newainigōs preekfōs pawadijuſħas. Jo it kā wiſahm fadſiħwes kahrtahm Keisara Aleksandera II. 25-gadu waldishana atnefusī bagatu fwehktibū, ta ari wiſas fadſiħwes kahrtas muhsu walstī rascheni no kohya fchō augsto, dahrgo deenu. Ari augſcham minetā Laidu pagasta-skohlas namā Laidineeki fchō deenu gohdam un jauki noſwineja. Pats dīmīt-sleels-kungs, grāħs Lambsdorff's, lika Laidineekus us scheem fwehkleem uſaizināht un dewa no fewis fwehktu weſeem maltiti. Swehktu swineſchana notika tāhdā kahrtibā:

Pehz pabeigta deewkalpoſchanas basnizā — fapulzejabs skohlas-namā skohlas-behrni, pagasta amatos tħawwofshi wiħri un wehl ziti pagasta-laudis. Tad fcheijenes skohlotajs, Rosenthal's kgs., usaizi-

naja weefus nodseedah to dseefmu: „Par sawu mihtā Keisaru r.c.”, pee kam pats meldinu pawadija ar chrgelehm. Peħz tam fchō rindinu farakstītājs tureja fwehktu-runu, ko — no daudseem luhgħi — ihsumā muhsu Avischu lasitajeem fchē pafneeds:

Mihħee Laidineeki! Schini deenā wiſa plasħa Kreewija, fwehktu iſskatā tehpusees, gawiledama gawile! Jo schini deenā Kreewija, atgħidinajotees wiſu to labumu un fwehktibū, ko muhsu Semes-tehws fawā 25-gadu waldishanā fħai leelai walstīj atnefis, għib parahdiht, ka wina Augstā Waldneeka mihestibū un nopolnus atsinu, un ar preeku un pateizibū faneħmu. Kad eeweħro, kahda Kreewija preekfō 25 gadeem bija un kahda tagad ir, tad teesħam war faziħt, ka muhsu plasħai teħwija ir leels eemeflis, var scheem fweħkleem prezzeatees un gawileħt. Gan Kreewijas weħsture war usrahdiħt labā fklitā waldnekkus, kas flaweni għadja fħi par fchih s-milsu-walstis usplaukschanu; bet wiħu nopolni wiśwairak fneedsahs waj us walstis roħbesħu paplaščinashanu, waj us teħwija atswabinaħħanu no fweħċhtautu gruħta flobga, jeb waj us zit u kahdu walstis pahrlabofħanu. Bet fchejfa, ka walstis pastahwiba un wara ir nodibinajama ne wiſ ween-weeni zaur walstis roħbesħu plasħumu un kara-spehka leelumu, bet ari zaur tautas briħwibū un iſgħiħtibū. Briħwiba un iſgħiħtibū ir walstis spehla eesħkligais kohdols un dīshwiba! To apleezina wiśpahriga weħsture wiſfōs gadu-simtends un pee wiſahm weħsturigħam tautahm. Ta p. peem. masā, bet iſgħiħtotà Greku tauta preekfō wairak nekka 3 tuħkst. gadeem pahrspehja leelo, bet neiſgħiħtoto Persijas walstī, it kā masais, garā jautrais, iſweżigais Dahwid's nogħidinajha miliu Goliatu, kura speħks pastahweja weenigt soħbena weikliba. Zik fchis walstis eelsħķigais, tautas briħwibā un iſgħiħtibā pastahwosħħais speħks Kreewija walstis preekfō 25 gadeem bij roħnams, to war iſskaidroħt, kad eeweħro, ka tanī laikā wiħha Kreewija, bes ween Baltijas gubernah, waldija dīmīt-buhħan. War noprast, ka Kreewijas eemihħneekos newaldija briħwestibas gars, kas walstis waru fekme. Muhsu Rungs un Keisars atħelha dīmīt-buhħanu un dewa Kreewijas tautahm briħwibū. Zaur to muhsu Semes-tehws few iſpelniyah wiħha plasħa Kreewija nemirstamu wahrdū un flawu. Weħl jo spohħsak spihd Wina Keisara-krohnis schini sinā, kad eeweħro: kamehr tanī paſħa laikā Seemel-Amerikas fabeedrotahs walstis (1861.—1864. g.) leeliski zihniyah aifnainā braħlu-karā deħi briħwestibas, tamehr Keisars Aleksandris II. atswabināja wiſu Kreewiju no dīmīt-buhħanā weenā deenā — bes afins-iſleefħanas. Lihds ar dīmīt-buhħanā atzel-ħanu nahza par Kreewiju zit u laik: Jaunee likumi, pahrlabotahs keeħas vilseħħas un us semehm nodroħħchinajha briħw u lauschu teeffas, iħpaħchi paſħwaldibū. Augħtas un semas skohlas, kugħoħħana un tħidnejha, Slahwu tautu atswabinaħħanha Ballana pußfalā un derigas eestahdes walstī — Wina wahrdū flawexx faww. Wahrdū fakoh, muhsu Semes-tehws zaur Sawiem miliu nopolneem weda Kreewiju pei labakas plaukschanas. Tas, kas Pehteris Leelais bij preekfō Kreewijas aħriġahs wairoħħanā, tas ir Aleksandris II. preekfō Kreewijas eelsħķigħahs stipriħħanā. Pehteris Leelais pahra juna ja Kreewijas walstī, wiħas roħbesħas ar kara-spehku paplaščinad; Aleksandris II. pahra juna ja Kreewijas tautu, wiħas iſgħiħtibū kohħad. Tamdeħħi Kreewijas tautas Sawam Keisaram war preti gawileħt:

„Nekad **Tu ne-eſ ūl-faſħi b' eelsħi ġew tiej's;**
Arween **Tu runaj' ūrba-pateſib;**

Ne ġew, nedf dischmanem **Tu eſi glaimoj's;**

Tu tautai fħaw par draug' u glahbeju;

Un tuħkstosħ weetās Tu ef iſzehħlis;

ġew peemina-stab', kas muhsu seltoħts mirdi;

Ne laiks, nedf naidneeli to fapohstib;

Sħis stabs ir: tautas pateiżiġa ūrba-pateſib;

To fajijschi apluħko sim fchih s-fwehktu-deenas peenahku muš.

1. Mum's buhs apnemtee, miħlotam Semes-tehwa ppegladitees ar jo stipru miħleſbu, u ūtizib u padewibū, iħpaħchi schini draudofħha laikā, kad walstis eelsħķigħee, flepenee cenaid-

neeki, fazeldamees pret walsts waldibu, gluhne pehz muhsu Augsta Waldseeka dahrgahs dsihwibas. — Wini karo neween pret Keisaru, bet ihpaschi pret Deewu, fazeldamees pret Deewa prahtu un eestahdito walsts kahrtibu. Un kad sfche sawus launohs noluhkus, ar kureem Deewa swaidita waldneeka dsihwibu apdraude, reisahm ne-wareja fasneegt, tad tas skaidri peerahda, ka tas Wisaugstais debefu Waldneeks karo par muhsu Keisaru, to brihnischkigi isglahbdams no redsamahs nahwes. Schini sinâ wareatum peemineht Dahwida wahr-dus: „Kapehz trako tee pagani, un tee laudis dohma us neleetib? Bet kas debefis dsihwo, fmeijahs, untas Kungs tohs apmehda.“ (Dah-wida ds. 2, 1. un 4.) Tas debefu Kehnisch apfmeij un apmehda nihilistu zenteenus un darboschanohs — wifai pasaulei redsoht. Wirsch winu nodohmus pret muhsu Semes-tehwa dahrgo dsihwibu jau 5 reis-as ir brihnischkigi isnihzinajis un kaunâ lizis.

2. Mum̄s buhs apnemtees ar jo leelu ruhpibu un us-
zih tibu Semes-tehwa augstohs nopolnus un noluhkus fa-
dshwē nokohpt. Itin kā Winsch sawas walsts labklahschamu ir
dibinajis us tautas brihwibū, taifnibū un isglichtibū, tā lai ari mehs
zenschamees — kā brihwī zilwei — sawā fadshwē weizinah̄t brih-
wibas auglus, ustureht teesu un taifnibū, un wairoht isglichtibū. Bet
par wifahm leetahm lai ewehrojam, kā taifniba pa-augstina tautu,
bet grehks ir lauschu pohsts. (Sahl. sal. v. 14, 34.) Un tas
Kungs Kristus atkal us to norahda, zaur ko tohpam no grehku pohsta
swabadi un ihsti brihwī laudis, fazidams: „Ta pateefiba
juhs atfwabinahs.“ (Jahn. 8, 32.) Tadeht apleezinafim fadshwē
to pateefibas Kehninku, Kristu, kas ar Sawu Garu muhs eelsh wi-
fas pateefibas un taifnibas wadihs. Tapehz Juhs, skohlas-behrni,
kas Juhs schini namā schohs svehktus swineet, dsenatees jau sawā
masotnē, kā paleezeet par ustizigeem Deewa un muhsu Semes-tehwa
behrneem! Juhs, wezaki, Juhs, pagasta amatōs stahwoshee wihti,
Juhs, pee-auguschee brahli un mahfas, Juhs esheet preeksch saweem un
fawa pagasta behrneem tee pirmajee, lai gan Juhs schē kā beidsamohs
minu; Juhs esheet tee pirmajee, kam par jaunahs pa-audses labklah-
schamu jagahdā; Juhs esheet tee pirmajee, no kureem Deews prahs at-
bildestchanu par to Jums ustizeto behrnu audsinafchanu! Gewehrojeet
jele muhsu Semes-tehwa wahrdus, ko Winsch ari Jums pee firds
leek, fazidams: „**Wedeet sawus behrnus pee pateefi-
bas**“. To Juhs ihpaschi eespehseet zaur skohlu, kur lihds ar zi-
tahm sinibahm ari tas „Pateefibas wahrdas“ tohp behrna firdi un
prahī eedehstichts. Un kād mehs tā Deewa un fawa Semes-tehwa
prahu isplidifim, tad lihds ar wisu Kreewiju drihs rascheni usplaunks
muhsu mihla Latvija, muhsu dahrgā dſimtene!

Beidsöht, mihlee Laidineeki, newaru Tums astaht nepeeminejis ta mihlestibu un laipnibu, kas muhs schodeen schè sapulzejis. Lai zeen. grafsa Lambdorff'a lga wahrs ir schodeen un allasch muhsu widü gohdam minehts! — Behz schis runas wisi dseedaja: „Deewś, fargi Keisaru!“ Tad us scho rindian farakstitaja usaizinajumu issouza — muhsu Semes-tehwam un Wina augustam namam meeru, weselibu un wisu labu wehledami — trihs reis „urà“!

Tad svehktu weesi sehdahs pee gohda - meelasta. Usdsehra aug-
stas laimes Laidu zeen. leelkungam; tad skohlas tehwam, Nosenthal'a
lgam, pagasta amata-wihreem, wisai Kreewijai, un ihpaschi Latwijai.
Laiku pawadija wisadi farunajotees un dasch-dashadi jauki pa-
vseedoht, pee lam Laidu jaunekti un jaunelles parahdija, ka wineem
ir preeks un faprashana pee dseedaschanas. Svehktu nobeidsahs labi
nakts-laika. Svehktu swinefchana paliks daudseem jauka un dahrga
atminä.

F. Sievert's.

Var behruu audſinaſchann mahjā un ſkohla.
(Beigums.)

Zīl tahda neprahliga laſſchana ir ſkahdiga, to dascha mahte wiſam ne-apker, bet ſkohlotaji jo fahpigi mana. Kad behrnam bohkfſtereh, un it ihpafchi no galwas, tad behrns ſkatahs azis brihnahs, it fa no wina nesin ko prafitu; uſrafſtih to ne pawi neſpehj, un tikai tamdehł nè, fa nemahł bohkfſtereh. Newajad laut behrnam kohpā laſſht, pirms wiſur war weikli bohkfſtereh. Ko dara dascha mahte? Ahbezē „Muhſu tehws“ iſbuldere, un ta deewsgan bohkfſterehs. Kä jau ſazijahm, laſſchana ir wahrti, kureem behrnu eewedam pee wiſahm zitahm ſinibahm. Kam wahrti ir pareift atwehrti, tas ari tur weegli ee-ees un labprahrti liks; bet — kam ſchee wahrti ir reebigi un pat gruhtumu, ta labprahrt nedarihs. Naw tad ari nekahds brihnus, fa wehl tik laſa. Slikta laſſchana nedara nekahdu preeku, un dasch jaunellia

skohlas isgahjis sweesch wifas grahmatas pee malas. — Es sawà skohla esmu atsinis par labu, pirmà seemà likt behrneem, faut jau ari kohpà lafa, wehl kahdàs lafischanas-stundàs bohkferecht, lai jo gruntigi eemahzahs bohkferechanu, fcho lafischanas pamatu. Zeru, ka fchee skohlas-behrni turpmak nelaus bohkferecht pehz augsfchà minetà peemehra. Tas buhtu ihpaschi jaleek wehrà pee meitenehm, kas reis buhs skohlotajas ahbezè un bohkferechanà. — Meitenes labi pamahzoht mehs uszefsim preeskchskohlas latrà familijà un latrà mahjâ. — Ar latru isglihtotu mahti mumis wairosees skohlotaju skait, un mehs strahdasim skohla dauds isweizingaki, nekà lihds fchim. Waijadsetu gandräufsehm un pagastu waldischanahm greest wehribu us meitein mahzibu, it ihpaschi un wis pirms — us seemas-, bet tad ari us tahtaku jeb augstaiku mahzibu.

Ead eewe hrofim:

z) f koh lotaju, f a wezaku weetneeku draudse.

Buhtu lohti labi, kad draudsēs jeb pagasti fawus skohlotajus tā lohnetu, ka tee prezejuschees waretu dñishwoht. Un ja teem jau ir tahda alga, tad nopeetni no teem prasīht, ka tee fewim un wiſai draudsēi par labu — westu mahjā ſaimneezi. Neweena ſaimneeziba newar labi weiktees, kur truhkst ſaimneezes. Kapehz tad nu skohla, kura warbuht ir wiſā pagastā ta leelakā ſaimneeziba, un kuxā to audſina-jamo jo dauds, lai ir kā atſtahts nams, kur tik dauds atſtahtu bahre-nischu?! — Kamdeht meitenu ſkaitis skohlās dauds weetās ir wehltik maſſ? Pa datai buhs ta waina, ka skohlotaji neprezejuschees. Ihſtēna wezaku-mihleſtiba us behrneem ir nepregetam skohlotajam ſweſcha un nejuſta. Kam lai peeglau dahs skohlneeze, kad now nama-mahtes? Kam lai wina uſtizahs kaut lahdā ſlimibā? Kas lai winu eewed tik lohti waijadſigōs ſewiſchku rohlaſ-darbōs, kas lihds ar zitu iſ-glihtibu ir jaſekmē? Wiſu to neprezejees skohlotajās ne-eefpehj. kaut ari gribedams gribetu.

Pats esmu neprezejees skohlotajs bijis, un waru leezinah, ka jaunam zilwekam nei mahja, kas weentulibā, nei ari darbs ir tik mihiſch, kamehr galwa un firds ir pilna zitu dohmu un leetu. Skohlotajs ar isglihtotu laulato draudseni, kas nestahw tikai sawōs kambārōs, bet azis un firdi gresch us skohlas-meitenehm, war jo svehtigi sawu amatu nokohpt. Kur ta buhs, tur meitenes apmeklehs wairak wasaras-skohlu. Par to waram un wareſim allasch preezatees, jo tikai ta tauta plauſt, kas skohlae- un mahzibas labumu ir atſinuſt, un pehz ta zenschahs. Bet dauds iswehlahs, leetas nefaprafchanas deht, dasch-daschadus lihdselkis un zelus, netrahpidami to ihſten riktigo, un mekle daschu reis to tahlumā, — bet ne-atrasdami, lai gan tas ir paschā tuwumā atrohdams. Daschā draudſe atrohdahs kreetni isglihtofchanas ſpehki un lihdselki, tik lab preekſch ſehneem, kā ari meitenehm, bet wezaki tohs ne-isleeta pareifi, kerdamees pee zeema-kukula, lai ari dahrgs, un dascham par famaitafchanu. — Gribetū tē wehl beidſoht runaht par isglihtofchanu, kas jo ſkahdiga; un to redſim labak, kad beidſoht apluhkojam:

d) meitenu nepareiso ſkohloſchanu.

Ka meitenau nepareisa flohlofchana pee mums Latwee-scheem daschu reis un daschâs weetâs atrohdahs, to peerahda tas ne wis masais flaits meitinau, kas apmelle pilfehtu meitenau-flohlas, un tas leelais flaits pilfehtu meitenau-flohlu, kas pa labai dakai pilditas ar lauzineeku, ihpaschi Latweeschu meitenehm. Scho starpâ tad ir ari tahdas meitenes, luxahm schihs flohlas nei waijadsigas, nei par labu; bet fkreij tamdehl turp, ka pilfehtâ esqht smalkafkas flohlas, lai ari uj semehm daschâ flohlâ waretu wehl wairak sawâ mahtes-walodâ mahzitees. — Negribu pilfehtu flohlahm pretotees; sawâ finâ winas ix labas un kreetnas flohlas; bet preefsch muhsu meitinahm winas pa leelakai dakai mas lo derehs. Birmfahrt winas newar jo isweizigi strahdaht tamdehl, ka tur beeschi ween behrni tohp usnemti bes preefsch-finachanahm. Ko tahda raiba buhfchana finibu finâ padara, mums wehl atminâ no ne sen pagahjuſcheem gadeem, kad nebij flohlas-likuma, un iſkatriſ nahza un gahja — kad un kâ patika. — Tapat tas noteek daschâs pilfehtu flohlinâs. Nedî mahzibas mehrs, nedî laiks netohp wiſut eeweherohts. Saprohtams, ka apalsch tahdas buhfchanas flohlas augli newar weenmehr buht wiſai bagati. — Ohtrfahrt pilfehtu flohlas muhsu lauku meitinahm ne tik ween mas lo palihds, bet turpreti daschreis fkhâdè. Negribu tê runaht par tahm jauneklehm, kas pateefu isglihtibu meckle, augstakas mahzibas baudidas, bet tikai par tahm, kas ar tahdahm mahzibahm, ta fakoh, tikai apohfchaajahs. Tahs ne tik ween neko ne-eemahzahs, bet noławé sawu dahrqo laiku. To, lo pilfehtâ mahzijahs sweschâ un winahm

neprohtamā walodā, to jau nesaproht, un mahtes-walodu, kurā mahzibas prastu, naw mahzijus-chahs. Tur nu gan nofchdeja kahdus gādus — klausidamahs, kā Wahzu un Frantschu walodas fān. Tā tad Latwju meitenes, kas turpmak buhs paschas mahtes, Latwju walodas nemahzahs, un pa wahzifki jeb franzifki ne-is-mahzahs. Ar tām druzinahm, ko tur eeguhst, naw it nelas; tāhs aismirft jo dřih, kād mahjās pahrnahk, un galā nemahk pa latwifki nei wifū waijadfigahs peefihmejumus usrakstīt. Waj tas naw ehrmoti? Kuras zitas tautas lohzeiki tā dara? Buhtu lohti jawehlahs, kā tahdahm meitenem, kas grib us pilsehtu skohlahm no-eet, to ne-atkautu, pirms tāhs lauku jeb pagastu seemas-skohlu beigus-chas! —

Bet ko faziju, kā pilsehtu skohlnenezes pa leelai datai mas ko mahzahs? Waj tad naudu un laiku tihri par welti tehre? Weenā sinā gan nē, un prohti schini: Us pilsehtu no-eet lauku skukischi ar paschu austahm un fagatawotahm drehbitem, plikahm baltahm rohzinahm, ahdas kūrpites kahjās un lakatinsch us galwinas. Bet — kād par tahdahm nedelahm pahrwed mahjās, pazeemotees un ziteem parahdiht, tad no lauku skukischa naw ne wehstis, bet mamselite, jo jakinas un zita mahjineeku apgehrba weetā ir pehz pilsehtneeku wihses isrohota un fastiketa kleite un apleekamais; baltahm rohzinās ir pahrvilktas ar zimidineem, lakatina weetā jumtinsch, apaksch ta balta salmu platmālene, wehl semak strupi nogreestī un sapinkoti mati, un us kahjinahm drahnas kamaschinas. Scho wifū tik weegli eemahzahs, kā tihri brihnumis, un wezaki paschi „mamselitei“ tuwojahs tahdā gohdbihjaschanā, kā tee wairs to ar „tu“ ne-isrunā, bet ar „Juhs“. Par wifū to wezaki usnemahs tahlus zelus braukoht un dauds naudas istehreht. Kad mamselite atstahj skohlu un mahjās pahrnahk, tad isruhme istabu, kā ta tur war patihkami dsihwoht. — Kā nu schi isturahs pret wezakeem un faimneebi? Waijadsetu nu gan dohtees tehwam un mahtei palihgā; bet — kas to dohs! Sehd deenu pehz deenas istabā pee gal-dina, isschuhn kūrpites un pulkstena-pakaramohs, tambureerē galdeem dekus, un leckahs no mahtes un deenestneezehm apdeenetees; dsihwo, kā pat dascha bagatneeka meita nedishwo. Mahte un tehws tahdā wihsē paschi apspeesch darbibas prahdu un fēkmē flinkuma netikumu! — Safeet, tehws un mahte, preeksch kahdas kahrtas un dsihwes juhs sawu meitinā audsineet? Preeksch augstakas kahrtas ta mahziba ir par wahju, un neweens to nemens winas smalkā apgehrba un Wahzu drupatschinu dehl. Es zeru, juhs to audsineet preeksch faimneeka. Bet ko loi faimneeks dara ar tahdu, kas tik grohsahs pa istabu — speegeli skatidamahs? — Saki, tehws, kas tu tahdu meitinā audsina, ko tu daritu, kad tew buhtu tahda faimneese, kas neprastu it nela no faimneebas buhshanas? Tu buhtu tas nelaimigakais zilwels, un jau sen isnhzis! Kapebz tu sawu behrnu lutini, winam pascham par gruh-tumu un nelaimi? Waj nu redsi, kā skohlofchana un skohlofchana naw wis ween' alga? Kad warbuht netizesi manai pamahzishanai, tad skates us augstakas kahrtas lohzekeem, kas, augstakas mahzibas fafne-guschi, tomehr faimneebah mahzahs, un apmekle preeksch tam ezelkahs skohlas, kā tas p. p. Rihgā noteek. Leezi skohloht, un wehl wairak, nefā tu to tagad dari, lai taws behrns ir pareisi isglihtohits eekschkigi, tā kā tu to no ahrenes glihito; jo schihm abahm isglihtofchahm ja-eet weenadeem sohleem us preeksch, lai smukas drahnas netohp tihta tul-schā galwina. Ja tas tā buhs, tad mehs runasim no pareisas isglihtibas; zitadi ta ir puskokla-lehzeju buhshana. Bet par wifahm leetahm leezi to papreetskhu kreetni mahzihit pascha tautas-skohla, un pascha walodā, lai eemahzahs, kas tam draudses sadishwē ir nepeezee-schami waijadfigs. Wifs ir labs, ko mahk; bet jo labs, kas waijadfigs! Muhsu meitinahm ir labs, kad mahk tambureereht un brudeereht; bet jo labs, kad mahk adiht, schuht un faimneebi nokohpt. Ja eespehjams, tad leezi ari tahla kahjih; bet sawu behrnu pahnehmis mahjās, radini to tikuschi pee darba. Tā audsinatas reis meitenes buhs nama-mahtes, kas pareisi audsinahs sawus un faimes behrnu.

G. Kermel,
Lindes skohlotajs.

Atklahta wehstule.

Prahta-muischās skohlas-wezakais — Gohda-zeema bas-nizas-pehrminderam.

Mihkais tehwa-brahls! Lai Deewā tas Kungs schai jaunā gadā muhs fwehti pee basnizas- un skohlas-leetahm! Ar preeka un pateizibas pilnu firdi waram apleezinah, kā schinīs beidsamōs gādōs ar skohlas-leetahm pee mums labi gahjis us preeksch, kad apzerē, kā bijis pagahjus-chos laikos un kā tagad ir. Es to wehl gafschī atmīnohs,

it kā tas buhtu schodeen notizis, kad kahdus 10 gadus atpakał, manim wehl skohlas-puikam esoh, ap Mahrtineem mahzitajās atbrauza muhsu skohla, to atklaht. Tur bij fanahkufchi pagasta-wezakais ar preekschneekem, basnizas-pehrminderi, tehwi un mahtes ar behrneem, zik tik bija pagasta; skohlas-kambaris bija pilns kā pēebahsts. Mahzitajās, behrnu pahrlauschinajis, isteiga sawu preeku, kā laudis, wina usazināschānu pahrlauschāmi, tik dauds fanahkufchi un behrnu skohla faweduschi, un turklaht sawu zeribu, kā wifū behrni, kā schai deenā fanahkufchi, no skohlas ne-akahpfees, bet wifū seemu skohla pastahwehs. Bet tad weens pehz ohtra no wezakeem fahza aibildinatees, kā truhlfstoht apgehrba, pahrtikshanas, kā bes behrneem pee mahjās-darbeem newarohit istikt u. t. pr. Warbuht — tā ziti raudsija eepreezinaht mahzitaju, kas palika gluschi nosklumis — kā eespehchoht behrnu skohla raidiht, kad deenas paliks garakas, jo skohlae ari peetrulhstoht waijadfigā gaifchuma. Nu mahzitajās apfohlisjās, tur lihdseht. Kad braukschoht us pilsehtu, tad nopirkshoht no sawas pascha naudas petroleuma-lampu; petroleumu laudis paschi wareshoht apgahdaht; us ilkatru behrnu wairak ne-isnahkschoht, kā pahri-definit kapeiku. Par tahdu laipnigu apfohlischanu wifū mahzitajam pateizahs. Mahzitajās aibrauza, un pehz nezik deenahm, tad smuka lampina bij atwesta un skohlas-kambari pee greesteem peekarinata. Bet kā bijis, tā ari palika skohlas-kambaris tulsk. Deenas palika garakas, bet skohlas-behrnu skaitls newairojabs; rets kahds behrns nahza kahdu laiku pehz kahrtas, un tad atkal palika mahjās. Un laudis launejahs no mahzitaja, kā likuschees apdahwinates, un tomehr sawu apfohlischanu naturejuschi. Bet kad eeswehtischanas-laiks bij kahrt, un behrni pee mahzitaja bij japeewed, tad gahja plahni ar laschchanu un galwas gabileem; wehl plahnak ar bihbeles-panteem un bihbeles-stahsteem, un mahzitajam bij tahs nedelas japhulejahs ar behrneem, kas mas ko no wina mahzibahm wareja faprast un patureht. Nahkschū gadu mahzitajās jau bij manigaks palizis. Nedsedams, kā ar laipnibu neka newar panahst, sludinaja no kanzeles, kā nepeenemshoht pee eeswehtischanas neweenu behrnu, ja nebuhschoht zauru seemu skohla gahjis. Gan zehlahs brehkschana, gan kurneschana, kā mahzitajās, kas tatschū muhsu gans ir, tik zeetsirdigs esoh un ne-apshcheljotees par kahdu asarahn. Bet nekas nelihdseja, behrneem bij ja-eet; un kad atkal eeswehtischanas-laiks atnahza, tad behrni jau bij dauds labaki sataisjuschees: ziti bij pilnigi skohla stahwejuschi, bet ziti bij kahdas deenas aisklowejuschees ar schahdahm un tahdahm waijadfbahm; ziti teiza, kā slimī gusejuschi. Kad mahzitajās atkal sludinaja, kā ikskatram behrnam zauru seemu jastahw skohla, un bes tam neweens netaps peenemts pee eeswehtischanas, un ja kahds buhshoht mahjās palizis, tad to wainu nepahrklauschinashoht, bet ikskatram behrnam tik deenas, zik seemā buhs nokawejees, buhshoht ja-ispilda wafara, ja gribohit rudeni pee eeswehtischanas tikt. Nu wareja redseht, kā behrni skohlu apmekteja; neweenam wajrs netruhka nedis apgehrba, nedis pawalga; neweens wairs nepalika slims, gahdadams, kā tikai wafara nebuhtu ja-eet skohla. Tā mahzitajās, likdamees zeetsirdigs buht, draudsi bij sataisjus: us skohlas-likumeem, ko gaidija. Un kad tee bij isnahkschī, un spreeda ikskatram behrnam ne weenu, bet trihs skohlas-seemas, tad wifū bij ar meeru, un ari spehja sawus behrnu, kā lihds schim nespohja fuhtiht weenu seemu, fuhtiht trihs seemas skohla; gan kahdam nabaga kahdam, kahdai nabaga atraitnei gruhti nahzahs, bet Deewā palihds gahdahlt wifū, kas waijadfigs: netruhst nedis apgehrba, nedis pahrtikshanas, mahjūdarbi nepaleek nedariti, un ari pagastam netruhst naudas, skohlmeisteru, kam lihds schim bij wehl masaka lohne, neka kahdam, tā nolohnēht, kā war zik-nezik istikt un sawu gruhti amatu kahpt bes leelahm suhdischanahm pehz baribas un apgehrba. Gan pirmōs gādōs skohlas-waldibai wehl gruhti kahjahs ar strahpes-naudas peedshchānu par nokawetahm deenahm, bet redsejuschi, kā no strahpes-naudas makšchanas newar tapt walā, wairs ne dohmaht nedohmaja, behrnu no skohlas aistureht. Behrneem pascheem, jo wairak dabu eemahzitees, jo wairak rohnahs preeks pee mahzibas, un weissli mahzahs neween kahfmu un bihbeles-stahstus un dseedashanu un rehkinashanu un rakstischanu, bet ari wahzifki un kreefischi un geografiju un par dabas-leetahm un par sweschi semju stahsteem un ziti tautu eeradumeem un darbeem. Rohnahs ari dauds behrnu, kas pagasta-skohlu zaurgahjuschi un tahdu patikshanaa pee mahzibahm atraduschi, kā ar luhgschānahm wifū stahj wezakeem, kamehr no winaem isluhdsahs atwehleschanu, wehl apmekleht kahdu kirspehles-, pilsehtas-jeb kreisskohlu, kā wehl plaschaku mahzibū war eeguh. Leela fwehtiba skohlas-mahzibāti ari no tam iszelahs, kā mahzishana mahjās kreetnaki tohp pahrrau-dsita no mahzitaja un skohlmeistereem. Gan eesahkumā gadijahs

faimneeki un wezaki, kas turejahs pretim un negribeja behrnus fawest tai weetā, ko pahrraudstaji bij nospreeduschi, jo daschi fazija, ka neweens nedrihkstoht wineem pawehleht, ka mahjās buhs behrnus mahziht, un ja kahds wehl gribohit to pahrraudsift, lai pee wineem nobrauz mahjās. Gan eesahkumā mahtes brehza, ka paschias jauno bohleresfchanu nemahkohit un to newaroht behrneem mahziht; bet pee tam lihdseja waj bahrdība ar naudas-strahpehm, waj laipniba ar pamahzifchanu, un ar mahju-behrnumahzifchanuikkatu gadueetwairak us preeskhu, ta ka mums ta zeriba ir, ka pehz nezik gadeem neweens behrns wairs ne-atrafees, kas, skohlas-gadōs buhdams, tamdeht buhtu ja-atraida no skohlas, ka nemahk skaidri lasht. Kur par pahrlauschiana-fchanu neka nebehda, un behrni ne-ismahzijahs lasht, tur skohlas-waldibai bij japeepalihds ar strahpes-skohlu; behrni bij janodohd pee kahda grahmatu prateja un ihpaschi jamahza, un wezakeem jeb faimneekem par to bij jamaksā. Tagad strahpes-skohla wairs naw wai-jadfiga, jo behrni wihi labi mahzahs lasht mahjās. Reti wehl rohnahs muhsu pagastā tahdi nesapraschias, kas, gribedami zeetai pahrraudsifchanai ismukt, fawus behrnus dohd pee radeem jeb faimneekem pahrnawadōs, kur winus mekkle peewest pee eesnechtishanas — bes zeetai skohlahm. Weetahm tas teem isdohdahs, kur zaur skohlas-nama ruhmes truhlumu newar wifus behrnus usnent skohla, un par pahrnawada behrneem mas ko behdā; weetahm tur ari ne-isdohdahs, un teem ar kaunu janahk atpaka; bet wifa draudse tahdus issohbo, waj nu buhtu isdeweess, waj ne-isdeweess. Buhtu jawehlahs, ka zeeta waldischana eelsh skohlas-leetahm taptu eewesta un zeetai kohpta wifas draudsēs — tapat ka pee mums. Bes zeetas peespeeschanas daschi wezo tumisbu negrib atstaht un gaifchumu un glihtumu peenemt. Lai Deews palihds wifas muhsu mihsahs tehwu-semites draudsēs skohlas-buhfchanu west us preeskhu!

Mihlais tehwa-brah! raksteet jel manim atpaka, ka Juhfu widū eet ar skohlas-buhfchanu.

Es paleeku, Juhfs mihligi sveizinadams,

Februari 1880. Juhfu pasemigais brahla-dehls A... skohlas-wezakais.

Jelgawas Latv. pilsehta-draudse

no 27. Janvara lihds 20. Februarim 1880. g.

1) Dsimuši: David Gaitschais; Kristap Ahbolia; Johann Theodor Karl Becker; Theodor Ernst Daniel; Heinrich Lauré; Jahnis Freimann; David Ludwig Weiss; Jahnis Purin; Aleksander Spried; Ans Edels; Katriine Karlihne Trumpe; Anna Minna Jannohn; Agnes Jankovsk; Lisette Johanna Dieders; Dorette Lette Ruhdups; Lisette un Dore Pauline Jevosne Dimitriev; Sophie Wilhelmine Bungsch; Lihje Lisette Huhn; Annike Greete.

Nedishti ir dsimuši: 1 puvisitis un 1 meittina.

2) Uissaukti: Kurepuets Jahn Bergmann ar Greetu Skujeneeks; Kristap Sermu ar Lihsi Taurin; saldats Pahvel Stepanow Bogdanow ar Greetu Gewa; zimermanis Janis Grieles ar Greetu Aronohn; militants Jahn Krebs ar Laiži Biekiis; puvis Jahn Kalejs ar Karlihni Ruka; atstāneels sald. Jahn Zehlabohn ar Trihni Leijin; strahdeets Abdom Golomann ar Lisetti Kuhlant; biletneels sald. Peter Tokel ar Lihsi Pahrup; sald. Jane Leimberg ar Gottliebe Ambuli; fuhrmanis Valerian Mirowitsch ar Trihni Treunam; muhrneels Friedrich Aleksander Steinberg ar Katrihni Wissin; biletneels sald. Christoph Schwarzenberg ar Prohne Buhdin; atstāneels sald. Jane Widineeks ar Anna Grinnwald; biletneels sald. Friedrich Gustav Mueller ar Elisabeth Sproge; moħberneels Janis Kalnīn ar Greete Kreuzberg; strahdeets Joseph Malinovskiy ar Madlehnī Prinz; fabrika sellis Fritz Muzeneck ar Dohri Mattijsohn; us biletli atlaisi unterofizeris Ludwig Hagendorf ar Greete Schulz; puvis Jahnis Schwager ar Dohru Lassmann; muhrneela-sel. Johann Fort ar Lihsi Sidrewitz; bilt. sald. Janis Eichmann ar Anni Kaija; bilt. sald. Ans Krushmin ar Anneti Walter; jūlainsis Fritz Sauer ar Laiži Buse.

3) Miruši: Olga Günther 6 mehn. w.; Johann Carl Bauschneek 4 ned. w.; Johann Sofs 50. g. w.; Ans Rohje 7 mehn. w.; Kate Rinkewitz 4 g. 1 mehn. w.; Marie Laiži Rinkewitz 2. g. 4 mehn. w.; Anna Amalie Janpuke 1 g. 3 mehn. w.; Jane Kahlis 4. g. w.; Ans Kenorre 1 g. 6 mehn. w.; Pehter Lutewitz 10 ned. w.; Christine Rüsen 65 g. w.; Mahtin Schaulis 37 g. w.; Trihne Indrik 90 g. w.; Matihs Müller 80 g. w.; Johann Binzius 48 g. w.

C. Grass,
Latv. pilsehta-draudses mahzitajs.

M i s i o n e s l a p a.

Pahrsfats par misiones druwahm.

Ezaj. 66, 19.—21. Un es suhtischu no teem isglahb-teem pee teem paganeem us tahm tahkajahm falahm, kas manu flawn naw dsirdejuschi un manu goh-dibu naw redsejuschi, un tee stahstihs manu goh-dibu starp teem paganeem. Un tee atwedihs wifus juhfs brahtus no wifahm paganu tautahm un no teem es zitus nemšhu par preestereem un par lewiteem.

6. Lagunu-falas no Santa-Kruz-falahm pret seemeleem. Lagunu-falas eesahkusi misiones-darbu 1861. g. Londones misiones-beedriba, kas no Samoa-falahm (skatees turplikam) tē no suhtijusi dsimtus tautas-mahzitajus; Eiropeeschu misionari reti tīf schihs atstatas salinas apmeklejuschi; bet winu publini lohti fekmigi palikuschi; ahrigā paganu-buhfchanu jau leekahs pawifam uswahreta; skaita pawifam 5000 kristitus ar 687 deewgaldneekem.

I. Australija.

(Turpmajums.)

7. Mikronesija jeb masahs falas. Ta fawz wifas tahs maso salu tshupinas, kas no Melanesijas falahm issteepjahs no Lagunu-falahm pret seemelu-wakareem: Gilberta-, Marfchal- un Karolinu-falas. Misiones-darbs us schihs falahm naw wezaks ka 30 gadus, tomeht winsch naw palizis schini ihfā laikā bes bagateem augleem: jauna deriba jau pahrtulkota winu walodā, skohlas- un dsee-fmu-grahmatas apgahdatas; starp dauds skohlahm trihs skohlas ar 100 audselneem audsina skohlotajus un mahzitajus; pawifam skaita 1200 draudses-lohzelku, kas samet fawā starpā preeskī misiones dahwanas lihds 1000 dolareem, un wairak neka 10 mahzitajus-palihgus isfuhtijuschi, kas strahdā us zitahm falahm. Schai seedoschā darbā stahw wiswairak Amerikas misiones-beedriba (Amerikan Board), un no schihs dibinatā Hawai-salu misiones-beedriba (par Hawai-salu skaites turplikam), ka arīdīan Londones misiones-beedriba.

a. Gilberta-falas. Zitās starp schihs falahm strahdā Londones misiones-beedriba, weenā Amerikas misionars, treijs Hawaijeeschu misionari; atkal zitās wehl nekahdi misionari naw bijuschi, bet

ween skohlotaji fahkusi Ewangeliūmā zelu taifisht. No teem 40,000 salineekem jau 200 dwehseles peeder pee kristigas draudsēs.

b. Marfchal-falas ir weena Amerikaneeschu stazione, trihs Hawaijeeschu, kohpā ar 400 draudsēs-lohzelkeem.

c. Karolinu-falas gut no Marfchal-falahm wairak pret wakareem. Ta leelakā no winahm, Ponape-fala, misiones lantkahrē atrohnama Nihta-semes puslohdē, labu gabalu no Sahlamana-falahm pret seemeleem. Schai falā strahdā Amerikas misiones-beedriba ar 8 draudsehām un 630 draudsēs-lohzelkeem.

8. Fidschi-falas no jaunajahm Hebridehm pret rihteeem. Schihs falas tohp apdīhwotas, tapat ka Melanesijas-falas, no melneem eedīhwotajeem; bet sapraschana un atfīhfchanā Fidschi-falineeki par Melanesijas-falu eedīhwotajeem dauds pahraiki. Starp wineem strahdā jau kahdus 40 gadus Metodistu misione ar felmi. Leelakā data jau kristiti; leelako salu kalnōs wehl rohnahs lauschu drusklas, kas Ewangeliumam nikni turahs pretim un wehl mehdī ziliweku galu ehst. 1874. gadā Angleeschi schihs falas, kur beidsamīs 10 gadōs wairak neka 2000 Eiropeeschu kolonistu bij apmetuschees, fawā pahrmalidischana ir nehmuschi un misiones-darbu skubinajuschi un aissfahwejuschi. — 1874. gadā skaitija pawifam ar teem 2000 kolonisteeem kohpā 148,000 eedīhwotaju, no kureem 124,000 bij kristiti, 25,000 deewgaldneekī; 1440 skohlas 49,000 behrni audsinati, 638 basnīzās deewkalposchana notureta; seminarijā kreetni un ustizigi mahzitajī tohp audsinati; drukatawā kristigas grahmatas drukatas. 1875. g. Fidschi-falas no briesmīgas masalu-fehrgas tapa peemekletas, ko ar kugi no Australijas leelahs falas bij eeweduschi; gandrihs trefchā data eedīhwotaju no tahs fehrgas apmira; basnīzas un skohlas tapa istukfchotas, un tee pagani kalnōs jo nilnaki fawā firdis apzeetinoju-schi pret misiones-darbu, spresdamī, ka ta fehrga zehlusees no deeweiku dušmahm, tapehz ka laudis no wineem atgreesuschees pee zita Deewa. Bet to ismiruscho salineeku weetā eegahjushee kolonisti wairodamees wairojahs, un azihm redsoht dsimtee melnee eedīhwotaji eet masumā, tapat ka Jaun-Sehlante, un misiones-darbam tas usdewums, tautai isgahdaht, ka wina war peedīhwohit svehtigu galu.

(Turpmāk wehl.)